

VIENYBĖ LIETUVŲNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 8.

Plymouth, Pa., d. 21 Vasario (February) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainingą adresą, būtina reikia pasiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY
Vienybe Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

all communications must be addressed

J. J. Pauksztis & Co. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

Job PRINTING in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Iszeina kožną Seređą, Plymouthe

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARĘ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidem 25c.
Už colį vieną sykį garsinant 100c.
Pajieszkojimāi: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c.
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.

Pinigai kitai nesistuncia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registravo isese gramotose, ant szito antraszo:

J. J. Pauksztys & Co.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.
„Vienybes Lietuvniku“
224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.
Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysečių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gramatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES
* Ant visu kraliu geriausiu ir greiciausiu laivu *
* * * * *

Siunčia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigi Norintis kad jo piningai siunčiami į tėvynę nepražutų ir kūr greiciausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis
Po TOKIU ADRESU

J. J. Pauksztis & Co.
(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuviskas ir Lenkiskas **Kromas** visokių szviezių tavo ru. Taipogi parduoda szipkortes į visas dalis svieto, ant greiciausiu ir drucziausiu laivu. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiuocia į uzmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevycius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS
Hotelis ir Restauracija
88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa. { Prieszais dypa }
{ L. V. gelzkelio }
Keleiviams geriause nakvyne.

PRZESZLO 25 LAT
uzywaja wszystkie narody swiata
na
REUMATYZM,
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie szcislych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
szlawny **DR. RICHTERA**
„KOTWICZNY“
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tylko ma „KOTWICE“ za markę ochronną
F. Ad. Richtera & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 ALL. Własne fabryki szkła.
25 ct. i 150 ct. Uznaje go i poleca:
szlawniejsi lekarze, wias i lele szkłow artetycznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczegolnosczy u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym szrodkiem na kolki niestrawnosć, choroby zozadka.

Daktarka.
Johanna Zelviene.
Vienintele lituviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church uleyzių. PLYMOUTH, PA.
Offisas { nu 7 iki 9 ryto,
nu 12 iki 1 po piet,
atidarytas { nu 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyčia
Adomo Adžgaucko,

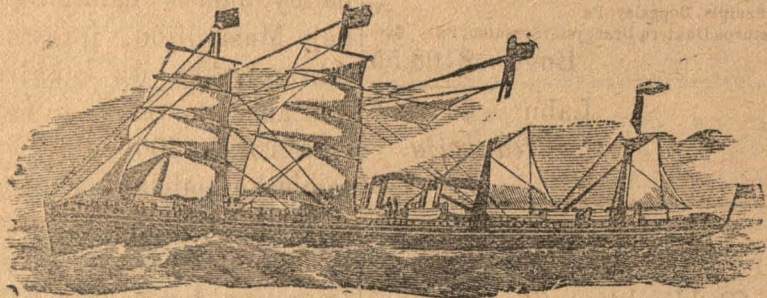
Uzlaiko kasdien szviezią mėsą, kiaulieną, versziena, jautiena, avincziena, kumpiai szviezi rukyti, deszru visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teipogi uzlaikau miltų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už p gesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas **Ad. Adžgaucka**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Max Kobre

Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
Litewski i Polski **BANK**
40 Canal Str., -142 Division Str., New York

Prieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visy greicioziaisy laivy uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamie pinigus, kurius jusy prieteliai gauna i 15 dieny. Musy kantoroje galite susizneketi lietuviszkai ir lenkiszikai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su koznu apsiejome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visy gelezinkeliy Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSY EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSWAM NAME MUZIKA VIS YRA

Jz \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis zmoniy legal nusipirkti nei moka ant ju grajyti. HOME MUSIC box uzima ju vieta ir delei pigumo gali ir vargingiausias zmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieniniy voleliu, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meily balsu ir nududa kaip vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius. Bovija visy draugyste graziausiais valomis, polkomis, kadriiais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visy populiari-zky dainy. Linksma bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokiy kompoziciju. Yra tai apdyvytinis iszradimas. Tukstantzius paliudijimy turime nu uzganedinty pirkely. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskum sveria 16 varu. KAS TUOJA TIKTAI \$6.00 grazioje skryuuteje su kompozicijoms. Nusisim jums gaue \$3.00 per Expressa. Agentai gerai uzpelno. Greitai parsiduda. Atiuskite uz 2 ct. marke del katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALU PORTERI ir ELIU.

Nes yra daromas isz grynų javy ir geriausy apfiniy, norint ir geiaant truputi uzsilinksmi bet galvos neskaua, nes jame nera jokiy primaiszytu kvarby ne prozky.

Todelgi perkantieje ir pardavejai (karcziamnikai) visados reikalaukite Lietuviszko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite saavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

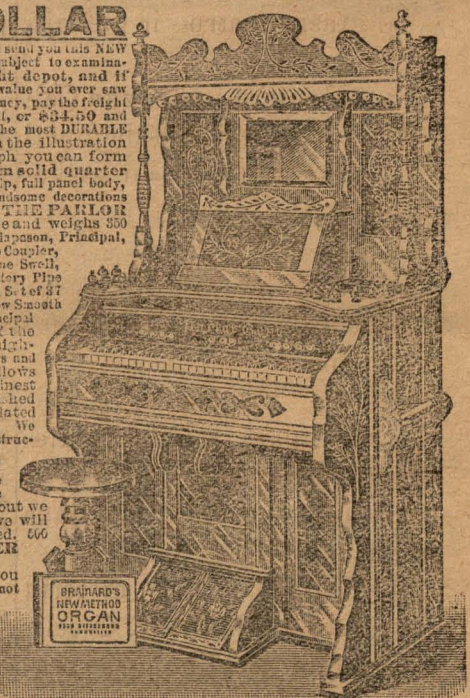
DANVILLE, PENN., A.

SEND US ONE DOLLAR

Send us one dollar and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent OUR PRICE \$35.50, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. THE PARLOR GEM is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. THE PARLOR GEM is 6 feet high, 32 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Piccolina, Melodia, Celeste, Crescena, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 8 Diapason Couplers, 1 Tone Stretch, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Recorders, Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 15 of 37 Charismatic Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Piercing Soft Melodious Principal Reeds. THE PARLOR GEM action consists of the celebrated Sewall Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hamman Couplers and Vox Humana, also best Dolce felt, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. THE PARLOR GEM is furnished with a 10x12 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 600 of the organs will be sold at \$35.50. ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.

OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED if you deal with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$100,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. WE SELL ORGANS at \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address: (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.

SEND NO MONEY

WITH YOUR ORDER, cut this ad. out and send to us, and we will send you OUR HIGH GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$69.00, and THE GREATEST BARGAIN you EVER HEARD OF, pay Special Offer Price \$15.50 your freight agent our and freight charges. Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. GIVE IT THREE MONTHS TRIAL in your own home, and we will refund your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$9.90, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this DROP CABINET BURDICK is the greatest value ever offered by any house.

BEWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various inducements. Write some friend in Chicago and learn who are reliable and who are not. has every MODERN IMPROVEMENT, EVERY GOOD POINT OF EVERY HIGH GRADE MACHINE MADE, WITH THE DEFECTS OF NONE. Made by the best makers in America, from the best material money can buy.

THE BURDICK This illustration shows machine closed (head dropping from side) to be used as a center table, stand or desk, the other open with full length table and head in place for sewing. 4 fancy drawers, latest 1000 skeleton frame, carved, paneled, embossed and decorated cabinet finish, finest nickel drawer pulls, rests on four casters, adjustable treadle, genuine Smyth iron stand. Finest large High Arm head, positive four motion feed, self threading vibrating shuttle, automatic bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose wheel, adjustable pressure foot, improved shuttle carrier, patent needle bar, patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully nickel rimmed. **GUARANTEED** the bestest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how anyone can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Years' Binding Guarantee is sent with every machine.

IT COSTS YOU NOTHING to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. WE TO RETURN YOUR \$15.50 if at any time within three months you say you are not satisfied. ORDER TO-DAY. DON'T DELAY. (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.)** Chicago, Ill.

VYRAMS DYKAI.

Kiekienas vyras, knrs paraszys biazka i State Medical Institute, Kay 520 Elektron Building, Fort Wayne, Ind., aplaikys dykai prabos pakuti garsingu Naminiu Gyduoliy. iszgydzisiu tukstanczius vyru kurie per ilgus metus kentėjo lyti zku baliy silpnumus, paeinauzius nuo jnyunystes szdykimo, prazdydimo pajegos ir atminties, siupnuva nugaros, sum-nkejima ir sovytima lyties baliy Raszyk sziaudien.

Kasnorio gerio tavo gauti ir skanaus gorymo ragaut tegu atsilaiko pas **Jona Zakaucka** Plynouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.) Kuriame iszdirba skaniausia, geriausia ir sveikiausia, ALU ELIU ir PORTERI.

Po No 600 iki 612 Pearl str. **ELIZABETH N. J PETER BREIDT** Locninikas.

AGENTAS

668 kuravojimo NAMU ir visokių DAIGTU nu agnie

W. WILLIAM, agentas. Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— Senapilės gimnazijos mokintojas Kazumeczikas yra dideliu neapkęstoju lietuvių. Jisai nežmoniskai sunkina pėrėjimą lietuviams mokintiems į augsztesnes kliašės. Klausinėja jisai visokių daiktų, kad rasti priežastį prisikabinimo.

— „Byrutės“ draugystė Tilžeje pajutusi konkurencija nuo „Giedorių Draugystės“ bene pradės labiaus darbuotis. Dėlei savo miegustumo net ir žie minę szventę butų pramiegojusi. Kad parodyti gyvastį dar bent per szventes, suskato kelti szventę ant 25 Vasario su koncertu, prologo paskaitymu, labai graziu teatru ir giedojimais.

— „Nauja Lietuviszka Ceitunga“ pradėjo iszleidinėti kaipo priedą dėl sumeszkeriojimo naujų skaitytojų „Numuczytojų Knygelės“. Apie tautiszkių rasztų iszleidimą tokiuose prieduose „Naujoji“ nei nesapnuoja. Szitame „Naujają“ jau pralenkia „Keleivis“, nes apart „miszios“ priedo iszleidžia kas sanvaitė 4 puslapius svarbių Gizėvijaus rasztų.

— Pittston'e, Pa. moterių draugystė vardan szv. Cecelijos rengia iszkilmingas prakalbas po bažnytinėje salėje, nedėlioje 25 Vasario ant 7 val. vakare, ant kurio yra užkviesta daugelis visokių kalbėtojų.

— Teipgi Pittstone kareiviszka szv. Jurgio draugystė kelia didelį balių ant naudos bažnyzios 26 Vasario.—Nuo baliaus užpelno keta paskirti \$25,00 parodos reikalams.

— Plymouth'e per užgavėnes teipgi bus balius ant bažnyzios naudos.

— Braddock, Pa. susitvėrė nauja pagelbinė draugystė vardan szv. Petro ir Povilo.

— Kun. A. Milukas isz Brooklyn, N. Y. sugrižo atgal į Shenandoah, Pa. dėl naikini-

mo „migvairizmo.“—Į Brooklyną atvykstaš kun. Varnagiris isz Glasgow—Skotijos. — „Viltis.“

— „Saulė“ jau pastojo kunigų leiborganu ir sako, kad lietuviai nieko gero nepadarę apart pastatymo bažnyzių ir klebonijų. Tai tiesa, bet mes matome ir daugiau ką atlikta, ant ko „Saulė“ yra užsirėrkusi.

— Ponas Baczkauckas „Saulės“ iszduotojas jau turbūt mirs neužilgio, nes prisiraszė prie „Susivienijimo“ ant \$600 posmertinės.

— „Tėvynė“ teisiną p. Baczkaucką priesz Lost Creek'o, Pa. kuopą, kuri pakėlė protestą priesz suteikimą p. Baczkauckui „tikros garbės sanarystės“, kaipo szv. Povilą, kuris atsivertė, ir Japonija, kuri Kinus sumuszusi, dabar yra pirmuoju prieteliu jų.

Aukos parodai

Isz Delrey, Mich.

Draugystės „Dr. J. Szliupo“ drangai paaukavo:			
M. Mockus	-50	K. Gediminas	-50
S. Valeckas	-25	V. Gediminas	-25
A. Savickas	-50	Marė Savickienė	-50
Elzbieta Savickintė	-10	A. Szalazeviczius	-50
S. Urbantas, trecziuk	-25	Lucia Urbantienė	-50
Algir Urbantukas	-25	M. Kupczinskas	-30
J. Kaeviczius	-25	Pr. Baltruszaitis	-50
Marė Baltruszaitienė	-25	Marė Kupczinekienė	-5
K. Kaeviczius ir M. Kaevicziene (isz Lietuvos, užmosėta per brolij)			25

Kareiviszkos Dr. D. L. K. Vytauto sanarių aukos isz Brooklyn, N. Y.

S. Kraujutaitis	-25	P. Kemerzunas	-25
A. Abraitis	-50	A. Mileris	1-
P. Kulis	-25	J. Kardokas	-25
P. Stania	-25	V. Brazinekas	1-
J. Azareviczius	-25	S. Szesztokaitis	-25
Pr. Venskeviczius	-50	A. Jedinaitas	-25
P. Szlingauckas	-25	K. Micziulis	-10

Isz New Haven, Conn.

Emilija Celkeviczienė	-20	V. Celkeviczius	-10
P. Medellenė	-15	J. Medelis	-10
M. Velloniszkiis	-25	J. Potellunas	-25
K. Jezudaviczius	-25	P. Momenaviczius	-25
Marijona Drogiene	-15	Z. Mažekis	-25
G. Grigalaitis	-10	Antanina Karieta	-5
V. Stejonaitis	-25	Mar Radziuviene	-10
J. Mažutauckas	-10	K. Janceviczius	-25
Ona Ražienė	-10	S. Kucinskas	-25
A. Vaisvila	-35	K. Ambrazeviczienė	10
J. Matulaitis	-25	Pr. Matulaitis	-10
V. Durnekas	-5		

Lietuvos Dukterų Draugystė, Scranton, Pa. 3-

J. Szulpis, Bagg ley, Pa 1-

Republikoniszkas Klubas 10-tos Vardos Chicago, Ill. \$17,36

Buvo \$1608,94

Labu \$1645,35

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Isz New Haven, Conn.

K. Tauraganckienė	-10	B. Pallulis	-10
J. Petkus	-10	V. Daujotas	-25

P. Rapolaviczia	-25	J. Bekeraitis	-25
A. Rudminas	-10	P. Szvarcienė	-5
A. Keleris	-25	Barb. Szimkaitienė	-25
A. Bruzsis	-25	J. Gecas	-10
Ona Savickienė	-5	Ona Savickintė	-5
P. Kimilas	-5	P. Girkus	-10
Marijona Danjotierė	-25	Ona Morkunienė	-10
K. Daujotas	-10	J. Szukys	-25
V. Szukys	-25	P. Skrinckas	-10
J. Matijoszaitis	-15	J. Klimas	-10
J. Byla	-25	Kastancija Billienė	-10
D. Majauckas	-25	A. Ambrazoviczia	-25
M. Dulskis	-50		
J. Szulpis Boggaley, Pa.			-50
Lietuvos Dukterų Draugystė, Scranton, Pa.			\$2-

Buvo \$108,55

Labu \$116,05

Redakcija.

Isz Lietuvos.

Stakliszkės. (Trakų pav. Vilniaus gub.) Su iszgašeziu laukta 13 diena Lapkriczio 1899 m. praėjo kaip ir visos laimingai. Toje dienoje turėjo būti svieto pabaiga, kaip garsino žmonių liežuviai ir lenkiszki rasztai. Daugelis žmonių neturėdami mažiausios nuovokos apie tai, neskaitydami jokių laikraszčių (apie lietuviszkių rasztus jie nieko nežino dar) teip įtikėjo tai pasikalai ir isz tikrųjų laukė svieto pabaigos. Vieni vaikszeziojo po atlaidus ir meldėsi, kiti girtavo ir nieko nedirbo, nes kam dirbti, kad viskas dings be naudos. Tuli tarnai likosi pas savo tėvus ir nėjo tarnauti, tą patį mažą iszteklių iszleido ant skanėstų ir degtinės, nes kam žmogus dirbs, kad rudenyje viskas dings ir patį dar giltinė pagaus. Labiausiai įtikėjo ir laukė pabaigos svieto Stakliszkės ukininkas Jonas Tulaviczius, kuris nearė pudymo nei rugių sėjo ant žiemos. Kiti pasidarė sau grabus, kad isztikus svieto pabaigai nereiktu liktis be grabo. Už szitą žmonių kvailyste yra kalti vien kunigai ir valdzia, kurie neapsako žmonėms teisybės ir gina skaitymą lietuviszkių rasztų.

Nesenei sugrižo isz Amerikos A. Jankauckas isz Pakrovų (Jezno valscziaus), ir nebudamas laisvu nuo kariumėnės, norėjo iszspirkti. Nuvažiavęs į Trakus norėjo paku-

kuliuoti kariszką virszininką su keletu desėtkų rublių, kuris „vziatkos“ nepriėmė ir Jankaucką padavė į kariumėnę statei, neleisdamas nei namon pasižiurėti. Jankauckas turėjo su savim apie 400 rublių ir baimydamasis nelaimės kelionėje Maskolijon, įpraszė zydo Abramiczkės isz Stakliszkės, kad anas parveztu jo motinai į Pakrovus 300 rublių. Abramiczkė mielai apsiėmė tą padaryti ir priėmė nuo Jankaucko 300 rub. kurių ne tik jo motina, bet nei jis pats nepamatys daugiaus.

Teip tai dedasi su žmonėmis i žydus įtikėjusiais. Dingo nabago sunkiai užpelnyti pinigai zydo kieszniuje.

Kas turės tokią vienybę ir meilę kaip žydai. Jeigu lietuviai sektu žydų pėdoms, tikrai nebutu toki akli, kaip ir sziantien dar esti. Pirm poros metų valdzia iszleido įstatymą, kad žydai negal kaimuose gyventi, karcziamų laikyti ir nei žemės pirkti. Valdzia suprato kad žydai kaimuose gyvendami varo visokias bjaurias nedorybes ir apsiėmė ukininkus nuo jų iszgelbėti. Iszmanesni ukininkai pritarė valdzios įstatymui ir zydelius isz savo tarpo iszkraustė. Žydai matydami kad bus prastai, apsiėmė apeiti tą įstatymą, kas tulose vietose jiems ir pasisekė. Jie papirko valdininkus ir susiradę tokius beproczius girtuoklius ukininkus, ant anų vardo ir sziantien gyvena kaimuose, rėdydami vagių karalyste. Kaime Pesztuvėnuose gyvena zydas Zelikas, ir tai geriausiai isz visų ukininkų. Pas jį lankosi visi Pesztuvėnų ukininkai nuo senių iki mažųjų. Zelikas visados turi degtinės, už kurią ima dvilinkai negu urėdiszkose karcziamose, o jeigu kas ima degtinę ant kiauszinių arba visztų, tai atsieina ir ketveriopai užpelnyti. Kiek Zelikas užpelno ant pirkinių, kurių nieks ne-

mato, tai tik jis pats žino. Jis turi porą gerų arklių ir kas miela sanvaitė po szabui važiuoja į Kauną su pardaviniais. Ukininkai turėdami tik po vieną arklių, vos pusgyvi, negal į tolesnę kelionę išdrįsti važiuoti, kad arklelis ne atsiskaklytu roges traukti. Sniegui nutirpus varo arklius ant plikumų ganytis, kurie vėjo papuciami ir eina pavėjui. Ukininkai czion nieko nežino apie sėjimą paszaro žolės, o senojo budo žolės jau pradeda visai neaugti, tai isz ko rasis ir paszaras gyvuoliams. Abelnai czion gyvuoliai visa savo amžį velka badą ir isz jų negalima turėti naudos, kaip kitur kad yra, kur ukininkas isz gyvuolių pralobsta. Ukininkai vietoje apkalbėti ukės reikalus, susireka pas Zeliką ir teip įsigėrę yra protingi ir iszkalbus, kad jų neperkaltėtų nei geriausias Trakų advokatas, kurį kiekviename laike gali rasti pas Karaimą. Pesztuvėnų bernukai savo kaimo merginas laiko didei prieziuroi; viena gi taciaus įsidrasinusi nuėjo ant vestuvių pas Zeliką su kito kaimo vaikinais, kur eziejie anuos užklupo ir teip supylė, kad per langus tiejie iszlekė, nes ant durių buvo pastatyta druta sargyba; merginai teipgi antausius apskaldė. Bet grįžtu vėl prie žydiskos vienybės o kartu ir lietuviskos. Žydai savo sinagogose, per rasztus ir žodžiu tarp savęs apkalba visokius daiktus ir susitaria, kokiu keliu eiti, kad isztraukti dėl savęs didžiausę naudą. Svarbesniuose reikaluose duoda patarmes rabinas. Ir kur žydas nebus, visur jis apeis krikščionį. Už iszdavimą slapstų sutarimų, savuosius žydai myriu baudžia. O kaip yra pas mus? Lietuviai nuo amžių yra panardyti į tamsybę ir prietarus ir aklą paklusnumą. Kunigai, kurie rados turėjo žmones apszviesti, su mažu isze-

mimu, ir sziantdien žmones lenkima ir priedų maskolystę kaip kur jau siulo. Prie apsiszvietimo, tautiszko savistovumo, pagerinimo medegiszko buvio, neragina savo žmonių; platinanczius apszvietą, tautiszka susipratimą, praminė „bedieviais“ ir dar kas žin kokiais vardais, ir gina žmones nuo skaitymo lietuviszkių rasztų, nuo tikrojo vaisto, suteikanczio lietuviams gerovę. Lietuviai dabar kovoja su savo atviru prieszu, carizmu visai užmirsdami ir apleisdami vidurinį prieszą, kunigiją, kuri laiko apkalinusi žmonių dvasę. Carizmas apkalina kuną, o kunigija dvasę lietuvių, o mūsų kunigija jug turētu eiti isz vien su žmonėmis kaip visi žydai ir kunigai kaip rabinai turētu buti visur vadovais nesuprantanczių žmonių. Czion gal kunigai atsilieps, kad jie to negal daryti dėl prispaudimo valdzios. Czion statei nėra iszsitesinimo. Asz pažinojau mirusį kunigą Gimzaucką, kurį valdzia cariszka ir dvasiszka persekiojo ant kiekvieno žingsnio, o jis savo darbą apszvietimo varė be jokio sustojimo. Buvo tai žmogus idealistas, mylintis savo brolius ir dirbantis dėl jų gerovės. Kokiam tik kraszte pakilo lietuvystės aidas, kur žmonės pareikalavo lietuviszkių pamokslų, lietuviszkių giedojimų, kur pakliuvo lietuviszki rasztai, tai vis už tai buvo kaltu Gimzauckas, nuo abiejų valdzių, atrandamas. Jeigu teip darbuotusi visi mūsų kunigai, tai isztikruju mūsų tarpe nevietu tokia juoda tamsybė. Kaip iszeina rasztai iszrodanti visokius carizmo žabangus, teip reikalingi yra rasztai iszrodanti kunigijos darbus ir mierius, kad žmonės suprastu juos. Kaip toki rasztai sukratė carizmą, teip sukratytu ir mūsų sulenkėjusę, sumaskolėjusę ir tik savmylę kunigiją ir jį tu-

rētu pasitaisyti, eiti su žmonėmis, arba pastoti isz pasalinių vieszu prieszu. Gerų kunigų, dirbanczių dėl savo brolių toksai rasztas neužgautu, bet pelai turētu lėkti su vėju. Žydai savo iszdavikus, kas atsitinka labai retai, baudžia myriu, o mūsų iszdavikai, tarp kurių yra ir kunigų net, yra valdzios globiami ir mes nuotokių užsikreipiame visai palikdami juos ramybėje. Teip nedarė nei viena tauta su savo judosziais, bet baudė, naikino juos pirmiaus už vieszus prieszus.—Taigi darykim kaip žydai, darbuokimės ant savo naudos. *Stakliskėnas.*

Politiszkos žinios

Amerika. Kaip pasirodo isz budo vedimo karės amerikonių su pilipinieciais, tai karės pabaigos negreit galima lukėti. Gen. Otis'as rods praneszė, kad veikiai busę pilipinieciai suvaldyti ir kad visiszka yra iszsklaidyti jie, buką tik nesugavę paties Aguinaldo. Vienok ant tikrųjų yra viskas po senoves ir pilipinieciai tiktai iszsmokę geriaus karę vesti, ir matyt pasyryžę yra amerikonus tasyti tolei kol jiems tas nusibos ir patys su gėda pasitrauks, kaip tai pasitraukė anglai isz Suvienytų Valstijų. Sugautiejie ispanai, kurie dabar sugrįžo Ispanijon, pasakoja, kad amerikoniškai tiktai apie Manilą po keletą mylių turi po savo kontrole ir viduriai salos Luzon kaip buvo pilipiniecių rankose, teip ir yra. Pilipinieciai iszsiskirstę į mažus pulkelius taikosi ant amerikonių užpulti isz užpakalio ir jiems pagrobti transportus, kas keletą kartų yra gerai jiems nusisekę. Provincijai Morong pajurėje pilipinieciai užpuolė ant amerikonių ir daugelį sužeidė, nors amerikoniškai juos paskui nu- puolė ant gen. Schwan, grįž-

tanczio isz Batangas į Manilą ir 6 amerikonus sužeidė. Pietinėje dalyje, prov. Zambales, gen. Alejandro turįs didelę kariauną po savo vadovystę ir gen. Bell turįs pasitraukti isz ten, nes mažai pajiegy turįs.

Kentucky valstijai, kur republikonai nusovė demokratą gubernatorių, tāsynės dar nepasibaigė ir greitai gali užsidegti musztynė tarp partijų. Republikoniszkas gubernatorius Taylor nori liktisi gubernatorium, o demokratai vėl stato savo vice-gubernatorių ir grasina Taylorui myriu. Taylor gauna daug grasinanczių laiszkių nuo užmusztojo Goebelio giminių ir demokratų.

Pietinė Afrika. Burams iki sziolei vis pergalingus, sziejie sutraukė 40,000 karių ant Modder upės ir, kaip pranesza angliszkos žinios, po vadovyste gen. Roberto nuėję į apgultą Kimberley su menku burų pasiprieszinimu. Gen. Cronje matydamas teip didelės anglų pajiegas pasitraukęs, bet kur, tai niekas nežino. Vieni mena, buk Cronje su savo kariauna atsitraukė atgal ir pasirengęs yra kovon, jeigu anglai mėgintu traukti ant Bloemfontein, kaip ketinę vra. Kitigi vėl mena, buk Cronje pasitraukė į szalį ir ketas užpulti anglus isz užpakalio ir perkirsti liniją susineszimo su Kapstadt ir buk pagavęs 200 angliszkių vežimų su maistu, kiekvienas su 16 jauocių vežamas ir trimis tonais užkrautas, bei 3000 jauocių, kas buvę paskirta dėl Kimberley. Kaip isz tikrųjų yra, negalima žinoti, bet jeigu anglai isztikrujų butų Kimberley, tai nesigailėtų pasigyrimų. Greitai gali buti ir kiteip, ir vėliaus bus galima patirti tikrą stovį. Apart tokių džiaugsmingu anglams žinių, esantis apie Kimberley didelis muszis ir karės ministerija Londone nesakytu,

neturinti nieko naujo praneszti. Pietiniame szone buvo smarkus muszis pas Rensburg, kur anglai nužudė 4 apicierus ir 7 kareivius, 6 apicierus ir 14 kareivių turėjo sužeistų bei 142 kareiviai pateko į burų rankas. Anglai isz Rensburg pasitraukė.

Nataliuje tuom tarpu nieko svarbesnio neatsitiko, tiktai burai dar smarkiaus pradėję bombarduoti Ladysmith ir pasirengę yra užleist vandeniū miestą, užtvenkdami upę Klip, dėlko nugabenę 2000 kafų ir 10,000 žakų, kuriuos pripylę žemę užtvenktu upę. Darbą galį atlikti tiktai naktyje, nes dieną anglai szauodo isz drutviečių pylimų. Gen. Bulleris buk ketvirtu kartu yra pasirongęs eit gelbeti miestą Ladysmith, bet ar tas jam pasiseks, tai vėl didelis klausimas. Anglai vakariniame szone keta pulti į Oraniją bei Transvaalių, kad tuomi atitrauktu burų pajiegas nuo Ladysmith kad butų lengviaus Bulleriui.

Kaip toliaus nusiduos ne užilgio pamatysime. Burai turį 120,000 kariaunos ir karę galį vesti visus metus. Jie bus pasitraukę į geras vietas ir be abejonės įvilios ten anglus ir suteszkys, kaip jau nekartą padarė.

Sudane prancuziskai ekspedicijai pasisekė sumuszti Rabah, pas miestą Kouną, kuris turėjęs net 12,000 kariaunos ir tris kanuoles. Prancuzai nužudę 43 savųjų bei turį sužeistų 166. Rabah buvo laikomas už pavojingą žmogų, nes jis suorganizavojo kariauną kad iszvyti nepraszytus svečius atėjusias isz Europos.

Vokietija. Valdžia vis tikisi iszlaimėti nuo seimo pritarimą padidinimui laivynės ir visokiais budais dabar jau rodo jos naudingumą gyventojams. Bet tie milijonai, kuriuos norint surinkti reik pa-

didinti esanczius ir teip gana jau didelius mokeszius bei užkrauti ant gyventojų sprando naujus, daro visą tą reikalavimą neiszpildomu. Apart laivynės dar valdžia reikalauja iszpildymo užmanymo kanalais suvienyti dideises upes, kas teipgi kasztuos kelis szimtus milijonų. Apart tokių milžiniškų reikalavimų, valdžia nori dar iszgauti 200 milijonų ant naujų geležinkelių Kamerune ir kitose kolonijose, kurios nei jokios naudos nesuteikė dar Vokietijai apart prarijimo kelių szimtų milijonų ir gėdos, kurią užtraukė vokiszkii gubernatoriai despotiskai pasielgdami su kolonijų gyventojais. Kas isz to viso iszeis, dabar pasakyti negalima dar. Jei seimas nepristos ant padidinimo laivynės, tai tapsęs iszardytas ir busę nauji pasiuntinių rinkimai, kurie jau greicziaus nepildys valdžios norų, negu senieji, nes gyventojai nenorėdami naujų ir didesnių mokeszių rinks tokius pasiuntinius, kurie prižalės jiems, kad nepildys valdžios norų, o tokiu budu socialistai labiausiai prieszinantiesi valdžiai įgaus daugiaus pasiuntinių seime. Jau ir dabar valdžia įžiuri, kad vargu jos užmanymas įvyks ir dėlto, neva dėl senatvės, keta atsisakyti nuo vietų pinigų bei geležkelių ministrai.

Antsalos Martinique, prigulinczius Prancuzijai, pakilęs darbininkų straikas tęsesi tolyn. Vietinė kariauna neįstengia straikierių nuramdyti ir dėlto siunčia isz Prancuzijos kariszką laivą pagelbai. Straikieriai sudegino daug iszdžiuvusių cukrinių nendrių.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Monogahela Tinsplate ir Star Tinsplate Works sustojo ant dviejų mėnesių dirbė dėlėi rei-

kalingų pataisymų. 1000 darbininkų sustojo dirbė.

Chicago, Ill. Western Foundry Works sudegė 13 d. szio mėnesio ir visi darbininkai liko be darbo.

Baltimore, Md. Baltimore & Ohio geležkelio kompanija nuo 1 Kovo keta pakelti visiems savo darbininkams algas, kurių yra 3000.

Hazleton, Pa. G. B. Markle & Coal Co. savo darbininkams 1,800 pakėlė algas ant 5%.

— Lehigh Valley Coal Co. Hazleton'o apielinkėje teipgi pakėlė savo darbininkams algas ant 2%.

Sharon, Pa. American Steel Hoop Mill tapo uždarytas ant nepaskirto laiko dėl prisidėjimo prie trusto ir keletas szimtų darbininkų neteko darbo.

Chicago, Ill. Siuvėjų susivienijimas turėjo susirinkimą ir nutarė reikalauti nuo darbininkų pasiraszymo, kad nestraikuos 1900 metuose. Kada to pareikalavo nuo darbininkų, tieji netik ką nepasiraszė bet tuojaus sustraikavo ir 41 darbavietė tapo uždaryta.

Philadelphia, Pa. Audėjų straikas pasibaigė, darbdaviai iszpildė darbininkų reikalavimą.

Philipsburg, N. J. Standard Silk Mill straikas jau pasibaigė, nes darbdaviai atszaukė savo pasiryžimą numażinti algas.

West Superior, Wis. Kontraktieriai apsiėmę kirsti medzius miszkuose jieszko darbininkų sulydami algos po \$45,00 ant mėnesio.

Scranton, Pa. Strytkarių kompanijos nutarė ant mėnesio pakelti \$1,00 algos konduktoriams ir motormams, kurie per mėnesį nei karto nesusivelins ir ant kurių nebus pasiguodimų daugiaus kaip trys; o tokiems, kurie iszsisergės nuo pasiguodimų pasivelinimų ir nelaimių, pakels

po \$2,00 ant mėnesio.

Milnersville, Ohio. 2000 darbininkų dirbančių prie kokso deginimo tapo pakeltos algos ant 2%.

Etna, Tenn. Czionai straikas tęsesi nuo 8 mėnesių jau ir nematyti galo. Straikieriai reikalauja numażinimo prekės ant parako ir mėnesinės iszmokesties.

Brodock, Pa. Darbai czionai eina gerai ir isz kitur atvykę darbininkai darbą gauna greitai, tiktai bėda su gyvenimais, kurių yra per mažai. *F. Bubulis.*

Booneville, Ind. Kasyklos Western nedirbė nuo 8 mėnesių pradėjo dirbti ir daugelis kalnakasių gavo darbą.

Arnott, Pa. Kalnakasiai sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos. Kompanija apgarsino, kad mokės nuo dienos \$2,50 ir duos dovanai aliejų su paraku. Dauguma straikierių vienok reikalauja kontraktų, netiki kompanijos pažadėjimui ir neina dirbti.

Altoona, Pa. Dėlei pakilimo prekės ant minksztųjų anglių, kompanijos keta pakelti kalnakasiams algas nuo 1 Balandžio ant 20%.

Millville, N. J. 200 darbininkų sustraikavo stiklo liejinyčioje, reikalaudami pakėlimo algų po kontraktu. Kompanija tą reikalavimą atmetė ir uždarė liejinyčią.

Tyreconnell, W. Va. Vietinių kasyklų buvo sustraikavę kalnakasiai, reikalaudami didesnės algos; kompanija pakėlė po 10 ct. ant dienos ir visi sugrįžo prie darbo.

Washington, Pa. Vietinės geležies liejinyčios savininkai pasiraszė kad mokės algas kokių reikalauja unija.

Garbus tėvynės mylėtojai.

Pagal Jusų norą tapau paširtas, nors budamas silpnu darbininku tautiszkoje dirvoje, už tarną prie numylėtos mūsų „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“.

Dėlto atsiliėpdamas į Jus guodotini draugai ir draugėsmeldžiū, jeigu patėmysite kokį negerumą tarnavime dėl draugystės, su szaltu krauju tą praneszti. Asz gi isz visos galės stengsiuosi pasidarbuoti dėlei gerovės mūsų brolių, mūsų draugystės mierio. Man rodosi kuris tik stojom eilėna draugystės, tai kiekvienas tą darėme tik dėl meilės tėvynės, dėl pakėlimo mūsų literatūros, dėlei praplatinimo jos tarpe mūsų brolių tėvynėje dovanai, kad tuomi kaipi suvienytumėm visus lietuvius į vieną draugystę mylinczius savo tėvynę. Nes tėvynę mylėti ir dėl jos darbuotisi yra tai vienas isz prakilniausių darbų. Dėlto tegul bus už priderystę mūsų kiekvieno, ne vien užmokėti paskirtą mokeszti, bet stengtis zodziu ir darbu pritraukti prie mūsų draugystės daugiaus sanarių, niekur nepraleisti progos ir visur aizskinti, dar nesu prantantiems, mūsų tėvynės ir brolių sunkų padėjimą, neveivėzėti ant mus iszjuokianczių, o kada mūsų bus didelė minia, visi rupinsimės apie savo ir tėvynės gerovę, užtikrinu, kad didelei pagerinsime visą mūsų pasilaikymą, dar ir sziaudien teip skurdų. Taigi visi dalyvausime tame prakilniame darbe dėlei tėvynės, atliksime savo pereigą kaipo tikri sunus dėlei savo motinos—tėvynės.

M. Bridickas.

Box 17 — Lost Creek, Pa.

Balsas kankintinio.

Brangus ir mieli viengencziai!

Sugrižęs isz Siberijos 1897 m. papuoliau į nagus žandarų

už „Sėtyną.“ Kalinyje sėdėjau be biskio du metu. Paskui caras iszgujo mane į Viatkos guberniją atiduodamas po apieka Klingenbergio ir priežiura jo policijos ant trijų metų. Besėdint kalinyje, pati mano nežinau kur dingo. Paskutinį skatiką iszleidau ant kashnelio duonos, kad atsiginu nuo bado. Klingenbergis paskyrė mane ant gyvenimo į pavietavą miestelį N o l i u s k ' a , kuriame iki paskutiniam laikui negalėjau gauti jokio darbo. Tame miestelyje yra du tabako pabirkėliai, galima butų uždirbti juose nuo 2,50 iki 4 rublių ant mėnesio (darbininkai ezion labai pigus), bet į tuos pabirkėlius politiszkių prasikaltėlių prie darbo nepriima. Atvykęs į Viatką du kart buvau pas Klingenbergį kad daleistu persikelti ant gyvenimo į Viatką Saropulą arba nors į Ilaburgą, kur butų galima gauti kokį darbą. Bet Klingenbergis atsakė „buk gavęs nuo Gorevikino uždraudimą gyventi politiszkiems prasikaltėliams gubernijos ir pabirkiniuose miestuose.“ Galiausiai mane perkėlė į pavietavą miestelį Sloboskoi, bet ir ezion ta pati valdzia nedaleidžia prie pabirkų darbų, o kitokių yra labai mažai. Keletas politiszkių gindamiesi nuo bado pabėgo užrubežėn. Asz sumenkau ant sveikatos teip, kad vos rėplioju. Kiekviename miestelyje yra keli desėtkai inteligentų politiszkių, o kaimai perpildyti politiszkais darbininkais; darbą tokie prasikaltėliai turi vos 10 ant szimto ir labai pigiai apmokamą. Studentai mokina vaikus, bet visiems tokių vietų neužtenka ir tik retam pasiseka tokią vietą įgyti. Daktarams medicinos ir veterinorams yra užginta praktika ir tt. Mes gelbstimės tarp savęs kaip galime, daug mums padeda mūsų kasa ir geri žmonės, bet tai yra tik

laszas į mares.

Žandarams pavelyno mane pravardziuoti „Meszkucziu“. Taigi gelbėkit Jusų Meszkuti prisiusdami jam ant kelio arba ant apsiginimo nuo bado. Jug Jus turite sudėje apszčiai aukų kankintiniams, tik iki sziol nei vieno grazio neprisiuntėt dar.

Jusų laiszkai su „priedu“ suramįs sukruvintą mano szirdį. Visiems labo linkintis

Meszkutis.

„SUDIEV.“

Atmincziai Dr. V. Kudirkos.

Linksmybė auksinių spindulių saulės apszvietė orą, grozybė žolyno iszpuoszė žemę ir kvepėjimas žiedų apšiejo visą pasaulę ir tarytum atsidarė duris rojaus, kur skraido, dainuoja ir barsto žiedus nematomi angėlai, apvaikszciodami iszkilmingai szventę pavasario.

Ant szilkinio margai iszpuoszto žolyno, tamsiame pauksnyje žydinczių medžių, ant kraszto mėlyno upelio sėdi poetas.

Jis kvepuoja geradėjingu oru pavasario, linksminasi auksiniais spinduliais saulės, gėrisi meiliszka harmonija gamtos, mislyja, svajoja, semia įkvėpimą dėl savo dainų.

Poetas sėdi, tyli. Jis klausosi balso muzų, kurios jį apstoję pagundziai jam sznabzdą į ausį ir kursto stebuklingą ugnį jo dvasės.

Ir ant liepsnos dvasės, ant sparnų svajonės poetas skraido po begalinę karalystę idealo ir negirdi....

Ir negirdi, kaip tarp medžių žydinczių, žolynų kvepianczių sujudo kas—žin kokia paslaptinė ypata visai užvualiuta (be ne užmirszta? R.) ir apdengta juodu, storu kyru.

Ir ypata ta tyloms, paslapczia, ant pirsztų artinosi prie poeto.... ir prisiartinus uždėjo ant jo peties savo kietą ranką, tardama: „Asz esu pasiu-

tiniu ir aklu iszpildintoju valios Karaliaus Likimo. Jis paliepė man eiti, suimti tavę ir nuvesti į jo karalystę. Dabar kelkisi ir eisim“.

—„Eisim?! Kur mes eisim? Kas tu? ko tu nori? Kas teip brutaliszškai prikelia manę nuo teip saldaus sapno?“—Klausė poetas netikėtus ypatus.

Bet matė poetas suspaustose lupose ir iszmeigtose akyse tos juodos ypatus nepermeldimą valės. Kėlėsi ir ėjo.

Ir ėjo poetas į tamsią, nežinomą, ruku paslapczių apgultą karalystę, vedamas, kieta, szalta ranka juodos ypatus.

Bet numylėtos muzos neaplaido poeto, stebuklinga ugnis dvasės ne užgeso. Poetas ėjo su kanklėms ir dainavo.

Ir skurdziu, atsisveikinimo balsu poetas sakė „Sudiev“ auksiniams spinduliams pavasarinės saulės, ir tai vietai numylėtai, prie kraszto mėlyno upelio; tiems medziams su tamsiais lapais, tiems žolynams žydintiems, visai tai szvieziai žemei.... Ir sunku jam buvo ir gailu.

Ir verkia poeto mėlynas upelis; nuo lapų medžių biro aszaros; debesiai tamsus uždengė saulę; perkuno trenksmas pravėrė duris į tmsią, baisią begalinę karalystę....

Ir aidas dainos pertruko....

Pr. Ž.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Indianapolis, Ind. Lietuvių ant kiek žinau czionais, tai bus į dvyliką. Praėjusę žiemą buvo atvažiavusi viena szeimyna isz Illinojaus valstijos, nusisamdė didesnį namą ir tikėjosi, kad visi lietuviai pas juos apsigyves ir jie galės pralobti. Tiesa, lietuviai apsigyveno, bet neesant gero maisto ir czystumo, iszėjo pas svetimus ir toji szeimyna iszkraustė atgal. Dabar vienas lietuvis apsivedė ir 8 vyrai pas aną gyvena. Du lie-

tuviai gyvena kitam miesto kraszte ir bijosi lietuvi susitikti kad kartais į juodu neprakalbētu lietuviszkai. Juodu mislyja esą yankee'mis—argu monkey—bezdžionėmis. Visi lietuviai dirba geležies liejinyčiose ir visi yra formų dirbejai, uždriba per sanvaitę nuo 10 iki 15 dolerių. Siųsdamas aukas parodai į „Lietuvos“ redakciją kalbinau ir anuos kad po kiek paaukautų, tai nė vienas nieko nedavė. Jie statosi labai protingi esą, bet nieko daugiau nežino kaip mieste krautuve, karčiziamą ir teatrą už deszintuka, kur mergos parodo kojas iki kelių pasikošę. Apie laikraszczius ir knygas jiems neužsiminkie. Dabar nesenei atvažiavo isz Lietuvos dar vienas lietuvis, kurio tamsybė, tai Vieszpatie susimilk! Jisai pasakoja, kad Lietuvoje kunigai gina žmones netiktai nuo moksliszky, arba kaip jie vadina bedieviszky, knygy, bet ir nuo maldinių—dvasiszky knygy. Sako, prastam žmogui knygos visai nereikalingos ir geriausia maldą yra, tai ražanczius szventas, kurio niekad nesumilyš poterėlius. Tasai žmogus ir seka Lietuvos kunigy į akymus. — Pagal szitokias sanlygas galima vieszai sakyti, kad tuli, kurių bus didesne pusė, kunigai negeidžia sugražinimo lietuviszkos spaudos jeigu teip gina žmones nuo knygy. Tokių kunigy reik iszsiųjautoti pavardes ir vietas, ir įdėti litanijon mūsų judoszių.

A. Szeibutis.

Scranton, Pa. Mūsų „Lietuvos Dukterų“ draugystė ant susirinkimo 11 Vasario nutarė paaukauti parodos reikalams \$3,00 ir \$2,00 paszalpai kankintinių, ką draugės sudėjo apart mėnesinės mokesčies. Mūsų draugystė susitvėrė 10 diena. Gruodžio 1899 m. ir iki sziolei prisiraszė 40 draugy. Mes buvome nutarė

pakelti mokesčį prisiraszymo pagal metus, bet tą palikome dar ant vieno mėnesio toliaus, tuigi iki 11 Kovo, kad dar norinczius moters prisiraszyti prie mūsų draugystės, galėtu pristoti už pigesnę mokesčį. Mieris „L. D. Dr tės“ yra paszalpa ligoje o teipgi ir posmertinė. Sanarės motinos kiekviena turi mokinti ir aiskinti savo vaikeliams gražumą lietuviszkos kalbos bei įkvėpti į jų szirdis meilę tėvynės, kad czionai užaugę nosigedytu buti lietuviais ir darbuotusi dėl lietuviszkos gerovės. Mėnesinė mokesčis yra tiktai 25 ct. Apart to draugės aukaus po vieną centą kas mėnesis, apart mėnesines, ant tautiszky reikalų, ir teip ta 40 draugy tiktai per metą sudės \$4,80 ct. O kiek tokiu budu susidėtu aukų tautiszkiems reikalams nuo vyriszky draugysezzių, kurios draugus skaito szimtais, bet dėl savo nuvargintos tėvynės reikalų nėra paskyrę nė vieno cento!

Taigi kaip matote mieli broliai, mūsų draugystė nors visiszka jaunutė, vienok pasiima už mierį nors su centu szelpti tautiszkus reikalus, kurie bus tame laike. Mes tikime, kad mūsų paveikslą paksėsite ir jus broliai, ir įvesite savo draugystėse tą mierį, mėnesinį centą ant tautos reikalų, tėvynės labo, isz ko per metus susirinks szimtai pagal daugumą draugysezzių ir jų sanarių. Mūsų draugystė tikisi rasti geros valios žmonėse pritarmą, o tada visiems isz vienu veikiant galėsime daug gero nuveikti dėl savės, brolių ir tėvynės. Vardan Draugystės

Virszininkė.

New-Haven, Conn. Atkakęs į szitą miestą pirm dviejų mėnesių, isz pradžios mislyjau kad czion nėra nė vieno lietuvio, vienok paskiaus pasisekė surast. Lietuviai czionais yra iszsisklaidę po visą miestą,

dėlto naujai atvykus sunku patirti kur jie gyvena. Lietuvių czionais yra apie 40 szeimynų ir per szimtą pavienių. Draugystė szv. Pranciszkaus turi apie 35 sanarius, taigi ant tokio skaitliaus lietuvių, prie draugystės priguli per mažai. Patyręs apie draugystę susiradau jos virszininką ir užmaniau, kad draugystė paaukautu kiek tautiszkiems mūsų reikalams, kad isziinktu aukų rinkėjus, kaip tai daro draugystės kituose miestuose. Virszininkas suprato mano užmanymą, bet atsisakė nuo visko. Asz vienok nenustojau vilties, susiradau kitą tautietį, Dominyką Majaucką, kuris žinojo lietuvių gyvenimus, ir kurie nepriguli prie draugystės. Taigi mudu pasirįzome pereiti rinkdami aukas parodai bei kankintiniams. Bevaikszezių jant teko visokių atrasti; geros valios lietuviai noriai aukavo savo pinigėlių o piktosios „sauliniai“, zodžiavo mus ir pludo pagal pamokinimą savo tamsybės tėvo Baczkaucko, jie sako kad geriaus pragerti tą penktuką, negu paaukauti parodai arba kankintiniams. Atmetant saulinius, mes surinkome net \$9,00, isz kurių yra \$5,00 kankintiniams o \$4,00 parodos reikalams, ką prisiuncziame J. J. Paukszeziui, kaip centraliszkam kasieriui.

Aukų rinkėjai:

A. Zaleszkeviczia,
ir Dom. Majauckas.

Brooklyn, N. Y. Kareiviszka draugystė D. L. K. Vytauto ant metinio savo susirinkimo nutarė paaukauti kiek ant mūsų parodos Paryziuje, vienok draugystei esant dar jaunai ir silpnai materijalizškai, nes susitvėrė tiktai 26 Balandžio 1898 m., nusprendė aukauti ne isz kasos, bet sudėti draugams pagal iszgalę iszko susirinko \$5,35 ct. ką prisiuncziam parodos kasieriui J. J. Paukszeziui kaipo ir var-

dus aukautojų.

Mūsų draugystė dar jaunutė, vienok neatsilieka nuo abelnų tautiszky reikalų nors su menka auka. Vertėtu paimti paveikslą nuo mūsų draugystės ir kitoms draugystėms, kurios jau senai gyvuoja ir turi sudėję didelius pinigus bankose, kur galėtu paaukauti tiktai vieno meto palukį ant tautiszky reikalų. Vertėtu neatsilikti nuo teip garbės verto dalyvumo nėi vienai draugystei nėi ypatai, kad nepasilikti ant iszjuokimo su žaku pinigų.

Prie progos teipgi praneszame broliams brookliniecziams, kad numazinome mokesčį prisiraszymo prie mūsų kareiviszkos draugystės D. L. K. Vitauto ant vieno dolerio iki 1 diena! Gegužio; taigi pasiskubinkite, kol pigus prisiraszymas, isz to pasinaudoti, paskui bus vėl brangus. Mūsų susirinkimai esti pirmą ir treciają nedėldienį kiekvieno mėnesio ant 3 jų po pietų svetainėjo p. A. Milerio, 27 Hudson Ave. Brooklyn, N. Y. Pulkavedis *SKraujutaitis*.

Lawrence, Mass. Garbus tautiečiai lietuviai! Apmaszcius vargą mūsų kankintinių už lietuviszky kiekvienas suprantam jogiai anie mūsų szviesos neszėjai kenzia vargą ir badą, it butų kokiais galvažudoms, vien tik dėl brangiausių savo tiesų, vien už būdinimą mūsų brolių isz amžių letargo. Taigi ar galime mes užmirszt anuos, anų vargą ir alkį neatjausti, matant savo brolius ir seseris dėl visų gerovės pakliuvusius į caro nagus! Dėlto mieli tautiečiai ir tautietės, neužmirszkime nukentusių savo brolių bet paguoskim juos, suszelpdami keletu centų, nesakykim kartą davę 25 ct. suszelpę jau kankintinius ant visados ir jau tegul kiti duoda. Nel! Atmykim kad nevysi davę po pinigėlių ir tuli apie tai nėi žinoti

nenori ir dar atkalba norinczius aukauti bei visaip isniekina paczius nukentusius, tokie nenaudėliai neszelpis ir jie gatavi yra kankinti kaip ir caras musų brolius. Taigi mes, kurie atjaucziame anų kentėjimus, szelpkime patis, rinkime aukas nuo kitų, niekur nepraleiskime progos kur galėtu mēm kokį centą gauti, o tokiu budu vis surinks sziek tiek.

Teipogi turėtu užsibaigti rinkimas kankintinių aukų priėmimui komiteto. Mes czionai esanti 15 vyrių balsuojam ant prezidento—Dr. J. Szliupą, rasztininko—p. Szerną, kasieriaus—p. A. Olszewskį. Aukos neturėtu buti teip ilgai laikomos kaip dabar yra ir susirinkus bent \$25,00 gali buti iszsiųsta.

V. M. Sabonis.

Haverhill, Mass. Vasario 11 dieną susitvėrė czionui Susivienijimo L. A. kuopa per pasidarbavimą V. M. Sabonio. Prie kuopos prisiraszė 9 sanariai prie pirmo skyriaus su mokeszciu \$2,50 ant metų ir 5 ct ant veluko. Be abejonės pradės ir pas mus žmonės atsiubusti, jeigu bus kam paraginti. Mes pasitikime, kad musų kuopa ateitėje szaunei pasididjs.

Kuopos Sanarys, F. S.

Elizabeth, N. J. Atkakęs į Elizabeth'ą gavau darbą prie murinykų kur didina pabrika siuvamų maszinų po vardu „Singer“. Senamjame pabrke dirba apie 6000 darbininkų, o pristatomame pabrke patilps dar apie 2000 darbininkų. Darbų vienok yra ir sunkių nors alga ir nedidelė, daugiau neganna darbininkai kaip nuo \$1,50 iki \$3,00 ant dienos. Lietuvių szitame pabrke teipgi yra keletas deszimtų.

Lietuvių gyvenimas czionai toks kaip ir visur. Girtuoklystė pilname žydėjime. Lie-

tuviszkų karcziamų yra 5 o daug daugiau žydiszkų, kuriose lietuviai skaitlingai lankosi, sakydami, buk žydeliai szvelniaus apsieina ir geriaus paszneketi moka. Valgomų daiktų yra 4 lietuviszkos krautuvės ir penkta žydiszka, kur bernauja lietuviai, kad pritrauktų lietuvius. Pagal skaitlių lietuvių, tai laikraszczius ir geresnes knygas skaito labai mažas skaitlius. Paprastai sako dauguma, kad geriaus prageriti pinigų negų laikrasztį užsirasztyti arba knygą nusipirkti.

Vietiniai Susivienijimo sanariai ruzgia ant Susiv. prezidento už suteikimą garbės sanarystės iszgamai ir prieszui lietuvių p. Baczkaukui. Sako, prezidentas neturėjo tiesos be žinios sanarių suteikti „garbę“ ir tai dar Baczkaukui.

Apie aukas parodai, kurios tapo prisiustos į nabaszninko „Garso“ redakciją ant rankų kun. Žindžiaus, tai žmonės kiek girdeėjau, visaip kalba. Dyvai, kodėl Parodos komitetas apie tai tyli; o juk yra aukos ir komiteto sanarių dar. Placziaus apie tai patyręs praneszu vėliaus. *Atvažiuoęs.*

Chicago, Ill. Czionai susitvėrė antra nauja lietuviszka katalikiszka parapija ir nutarė pirkti nuo vokiezių liuteronų bažnyczia ant 497 S. Union str. ir dėlto mierio nu laikė didelį susirinkimą 20 Sausio 1900 m., ant kurio buvo susirinkę daug žmonių, tarp kurių buvo matyt noras kitos bažnyczios ir galima tikėtis, kad kita bažnyczia veikpastos.

„Lietuvių Evangelikų Liuteronų Draugystė“ stovi nelabai tvirtai, nes suvokietėjusiems žmonelėms nelabai nori tiktį kad ji yra lietuviszka, iszko darosi nesutartis, kuri daro kenkimą drangystei. Apszviesto lietuviu tarp mus draugų nėra nei vieno, ir isz kur bus? Kaip tarp lietuvių katalikų

yra tokių, kuris kiek turtinagesnis arba „narodną ucziliszczia“ perėjęs (ką laiko už labai svarbų daiktą), toksai dedasi dideliu galvozcziu ir mokintu jau, ir laiko sau už gėdą vadintiesi lietuviu ir lietuviszkai kalbėti; o kad tokie ką gero veiktu dėl savo tautos, tai nieko negalima nuo jų tikėtis, nes jie yra ponai lenkai ir praszciokėliai jiems ne galvoje. Teip daro Lietuvos bajorėliai ir sziaip kokie nusėliai isz lietuvių katalikų. O ką gali mislyti apie lietuvių protestonus? Szitiejie musų broliai yra įmurgdyti į maiszą vokietystės ir visai apjakę, ir nėra žmogaus, kuris juos iszgelbėtų nuo tos prapulties. Apszviesti lietuviai isz katalikų nesirupina apie savo tautos sanarius kitokio tikėjimo sakydami: „Žinokitės jus pruspalaikiai, prapulkite, mums tas ne galvoje.“ Apszviestunija isz katalikų ir szalinasi nuo savo brolių kitokį tikėjimą iszpažįstanczių. O czion reikalinga yra pažinti ir tikėjimiszkas ydas, kad neuzgauti, kad pritraukti prie savęs. Juk visi zinome koks nesutikimas vieszi tarp katalikiszko ir protestoniszko tikėjimų ir dar pakurstomi per abiejų szalių dvasiszkiją, kad niszmanėliai žmonelės, sanariai vienos tautos, yra gatavi musztis su broliu kitokį tikėjimą iszpažįstancziu. Lietuvos apszviestunai! jeigu jums rupi Lietuvos gerovė ir brolių, tai traukite lietuvius vienybėn, naikindami tikėjimiszkus nesutikimus.

Rods jau randasi tarp apszviestų lietuvių katalikų (kurie ne veidmainauja) supratimas, kad tautiszkuose dalykuose butų vienybė, nežiurint tikėjimiszkių pažvalgių kataliko, protestono arba bedievio, bet negreit bus galima dar pergalėti vienpusystę visokių tikėjimiszkių lietuvių partijų. Isz protestonų juo labiaus ap-

szviesto tautiecziu negalima at-rasti. Lietuvių protestonų apszviestų Did. Lietuvoi kaip ir nėra, nes jie budami iszjuokti per katalikų dievoczius nuo lietuvių visai atkrito ir kiti net prieszais yra pastoję, o isz Prusų Lietuvos visa lietuviszka apszviestunija yra paskendus vokietystėje. Dabar didesnė dalis lietuvių protestonų su visai nenori prisipažinti lietuvių esą ir kreipiasi prie vokietystės pagal tikiybą, kaip katalikai prie lenkų; jie ant to visai nekreipia atydos, kad jie gimę lietuvių, kad jų pavardės lietuviszkos, kad jie nemoka vokiszki, tacziaus lietuvių neprisipažįsta dėl savo paniekimo per brolius katalikus, kurių yra daugiau. Kaip pas katalikus yra garbėje lenkystė, lyg pirmo skyriaus tavoras, teip pas protestonus vokietystė. Lietuviai protestonai tapo panardyti į tikėjimiszką ir vokiszką fanatizmazą ir sziaudien dar nėra nei vieno rasztelio tikrai tautiszko, kuris aiszkintu jų tautiszką savystovumą. Tarp lietuvių protestonų nėra tautieczių tėvų, kurie įkvėptu savo vaikams meilę tėvynės ir kalbos. Ir isz kur tėvai vėl turės meilę lietuvių jeigu isz visų pusių, kaip spiezczius apnikęs, jiems lietuvių niekinama ir giriami nepažįstami daiktai. Makyklose vaikus mokina svetimoi kalboi ir svetimą tautą mylėti, apie lietuvių vaikus dasizino tik užaugęs ir tai isz svetimų rasztų greicziaus, jeigu ant laimės nenusinesza tokio vokiszka sriovė. Bet nereik žudyti vilties. Ateis laikas ir ant musų brolių protestonų, kaip atėjo ant katalikų pirm 18 metų. Ateis laikas kad ir jie susipras, apsiszvieis ir stos kovon už savo tautiszkas tiesas. Jau ir tarp jų matoma ausztanti auszra, užtekės ir saulė, ir jie pabus isz amžių tautiszko miego, kaip pabudo katalikai liuliuojami lenky-

tės. Reikia tikrai darbininkų o viskas bus kiteip.

Pernai metą Spalių mėn. Chicagoje užsidejo „Evangeliziska Liuteronizska Draugystė“. Tame pacziam mėn. 7 d. užsidejo „Martino Liuterio Draugystė“ Waterbury, Conn., kurios visi reikalai atsilieka lietuviszkoje kalboje ir konstitucija bus lietuviszškai atspausta. Toji draugystė ant mano užkvietimo atsiszaukė i Chicagos „Evangel. Draugystę“ reikale susivienijimo, kad tuodvi draugystės veiku viską vienodai, tikrai nežinau ant kokių sanlygų juodvi sutars susivienyti, nes Chicaginėje draugystėje prigulinti „mistrukai“ (o tokių yra keli) nori buti vyresniais už vaterburiecius ir kad aniejie juos sektu. Asz labai norėciau kad susivienijimas protestonizskų draugyszių butų sutvertas ant paveikslo Susivienijimo L. A. arba „Tėvynės Myletojų Draugystės“. Ant galo butu geriaus kad tos protestonizskos draugystės prigulėtu prie dartinio Susivienijimo, nes iszsiszkaidymas niekur ant naudos neiszeina ir padaro tautai vien iszkadą. Bet kas iszaiszkins protestonams naudą prigulėjimo prie Susivienijimo, kuriam neturi lygių tiesų tautiszkos draugystės su katalikizskoms? O kas užtikrins protestonus, kad įmokėjus gerai pinigų netaps iszvesti, kaip tai kitasyk buvo? O pirm nekokio laiko pacziam Susiv. organe buvo kalbama, kad katalikai, protestonai ir bedieviai tvertu atskyrus susivienijimus, vietoje visiems susivienyti. Czion vėl tikėjimiszkos nuomonės nesuleidžia mūsų į vienybę. Vienok jeigu geidziamė pakelti tėvynę, norime dirbti dėl savo brolių gerovės, tai susivienijim visi lietuviai be skirtumo, palikdami tikėjimiszkas nuomonės kiekvienam liuosas ir jų visai neužkabinkime. □ Tautiszkuose dalykuose

se turi buti vienybė, o ne skirtumas, nė neapkanta vieny ant antrų. Kiekvienas tikras lietuvis tą supranta, bet dar neįstengia to pataisyti.

Kaip matome, mūsų broliai protestonai Prusų Lietuvoje teipgi pradeda krutėti.

Sztai Tilžėje susitvėrė tautiszka „Giedorių Draugystė“, kurios mieriu yra lietuviszkas dainas szelpti ir svietui bei patiems lietuviams parodyti jų gražumą ir turtingumą, su kurioms esame ant lygaus laipto su kitomis tautomis. Nuo naujo meto pradėjo iszeiti naujas mėnesinis laikrasztis „Saulėteka“ (vokiszkomis raidėms), kuris yra tikrai tautiszku ir žada vien tik lietuvių apiszvietimui tinkamus rasztus praneszti, kas matoma isz pirmo numerio jau. Redaktoriumi yra Ansas Bruozis o isz iszleistoju Martynas Jankus Bitenuose

per Lompenus (Ostpr).

Germany

„Saulėteka“ bus organu „Lietuviszkos Skyrymo Draugystės“ ir blaivystės draugystės po vardu „Lietuviszka Žvaigždė“. Taigi ir Prusų Lietuvoje pradės blaivystė keroti.

Kanadoje, kaip p. Peteraitis pranesza, esanti lietuviai yra visai tėvynei atszalę. Sziaurinėje Albertoje gyvena apie 15 szejmyų ir gana turtingai. Pastorius Pempaitis (Pempė) tveresi kunigo urėdu. Kanados kunigai, kokios tikėjimiszkos sektos jie nebūtų, negauna algos ir yra prasti ukininkai. P. Grigaitis yra vyriausiu ant visos apygardos ir yra sudzia taikos. Lietuviai ten gyvena apie 5, kiti-gi 3 metus, isz dalies atėję be jokio turto žmonės, tikrai p. Grigaitis atsigabeno nekiek pinigų.

Prie Daumorės pietinėje Albertoje yra pulkelis lietuvių isz Kurszo. Winnipeg yra apie 30 szejmyų lietuvių. Apie Moris Monitoboi, teipgi

yra lietuvių, bet visi yra tautiszškai prapuolę ir nuo lietuvisztės atszalę.

J. J. Rozokas.

Brooklyn, N. Y. Sausio 22 diena tape losztas lietuviszkas teatras „Genavaitė“. Teatras visiems patiko. Neatbojant ant lytingos dienos svetainė buvo pilna žmonių.

Vasario 4 diena kareiviszka draugystė D. L. K. Vitauto svetainėje Schmidto ant Grand str. Brooklyne turėjo tautiszka apvaikszeizojimą kunigaikszeizcio Vitauto. Pradžia buvo 4 adyną po pietų. Svetainė buvo pilna žmonių. Ant apvaikszeizojimo buvo užprasztos visos draugystės isz Brooklyno. Svetainė buvo papuozšta paveikslais Vitauto ir Gedomino, ant kurių kaboją puikus vainikai; po paveikslų buvo du ryszių žolynu, kurie reiszke ženklą garbės. Teipgi 6 velukai liet. draugyszių daug prisidėjo prie papuozzimo svetainės.

Virszininku apvaikszeizojimo buvo P. Dzenkauckas, rasztininku p. Stepanaviczius. Ant scenos buvo užpraszyti virszininkai visų draugyszių.

Pirmutinis kalbetojas, p. J. Grinius, iszreiksزدamas mierį apvaikszeizojimo placziai apsakė gyvenimą ir charakteristiką kun. Vitauto, teipgi poziszškai apsakė kovą po Žalgiriu. 2, kalbetojas p. Kraujutaitis, virszininkas Kareiv. Draug. Vitauto, apsakė mierį draugystės ir kokia nauda dėl lietuviszkos jaunuomenės gal suteiktie panaszios draugystės. 3, M. Grinienė deklamavojo „Daina jaunuomenės.“ 4, Szunksis apie mūsų dabartę ir ateitę. 5, Kraucziunas apie szaltinį nedorybių, kuris mūsų tautą žemina, teipgi smarkiai iszniekino kazirnykus ir biznieriuis, kurie juos užlaiko; priegtam papeikė lietuviszkus biznieriuis, kurie neremia tautiszskų darbų bent aukomis.

Visus, kurie tolinasi nuo lietuviszkų dalykų pavadino iszgamoms lietuviszkos tautos. 6, Mileris kalbėjo apie mūsų gyvenimą, palygindamas svetimą tautas, nurodydamas jų vienybę tautiszkuose ir ekonomiszkuose dalykuose. Peikė mūsų neiszmanymą, parodydamas visokius kelius, kurie galėtume augszeiziaus pasikelti nekaip sziantdien esame. Teipgi praktiszškai nurodė, koku budu suvienytoms spēkoms galėtume turėti savo svetaines, savo bankas, kur savo sunkiai uždirbtą skatiką galėtume palavoti, idant nereiktu pas svetimtauczius baladotis—po savu stogu yra smagiau ir meiliau. 7, Lapas kalbėjo apie sziantdieniszka stovi darbininkiszkos luomos, koku budu galima pagerintie buvį darbininkų. Teipgi apie neiszmanėlius, kurie gėdisi savo kalbos ir tautos.

Ant galo kalbėjo J. Grinius apie ateinanczia gentkartę, apie reikalą mokslo ir lietuviszkų mokyklų dėl lietuviszkų vaikų, teipgi kas yra tauta ir dėlko privalome ginti savo tautą nuo prapuolimo. P. Mileris užbaigė apvaikszeizojimą trumpa bet karszta kalba dėkavodamas draugystėms ir visiem susirinkusiems svetainėn. Raszt. Stepanaviczius.

Parodos reikalai.

Jau nuo paczių pradzių, kada pradėjome darbuotėsi kaip Komitetas Parodos, man aiszku buvo, kad kuningai, i Komitetą iszrinkti, tikrai kliutis bandys daryti. Taip ir isz tiesų atsitiko, ir asz noroms—nenoroms turėjau jau pereitąjį metą (žiurėk „Vienybės“ No. 45. 1899 m.) parodyti melagystes kn. Žilinsko. Potam veikiai susirineę i kruvą, visi sąnariai Komiteto rods reikalus sudavadijome, nės kuningai pamatė, kad jie monus varinėja. Dabar vėl kada, pagal 2—ros d.

Sausio susirinkimo nutarimus, viskas gerai eina, ir p. Daumanta Paryžiuje rengia Parodą, pagal mūsų velyjimą su p. Žitkum ir kitais, kurie tame dalyke reikalingi dėl darbų atlikimo, tai kn. Žilinskas aržina visuomenę, lyg norėdamas iš senesnių netikumų atsigriebti, nebutas kaltes ant manęs ir p. Mikolainio sukraudamas. Kad mes nepripažinome iktuolaik p. Žitkaus ir kitų už Paryžiaus Komitetą, tai jie patys kalti yra, nes jie reikalavo pinigų be jokio ankstesnio susinesimo, ir kad mes pinigų negalėjome siųsti, ant jų nuogo pareikalavimo, nesutramdę nutarimų 2-ros dienos Sausio, pakol mūsų p. Invalninkas p. Daumanta, pasiūstas vėl į Paryžių, neduos žinią, tai p. Žitkus ir kiti juk iš viršaus padėję buvo už sąlygą, kad jie 31 d. Sausio „kaipo Komitetas išskrinka“. Kn. Žilinskas pats tai vis žino, ir kam jis dabar jeibius kelia, tai jis pats geriausiai žino! Jam nepatinka p. Daumanta, nei Mikolainis, nei Szliupas, — tai rūpi jam nors mus savo kuningiszkū budu apszmeižti!

Kas link paskutinio laiszkū nuo p. Daumanto, susidedancio iš 2 lapelių, tai jį skaitė kn. Žilinskas, kaip ir man jis tapė prisiūstas dėl perskaitymo, ir jei kn. Žilinskas sako, kad jam tiktai dalis tebuvo parodyta, tai jis vėl savo kuningiszkū budu meluoja. (Žiurek „Tėvynės“ No. 5 szimet).

Dabar, kada p. Daumanta, paėmė, palei mūsų Komiteto velyjimą, visą darbą į rankas dėl sudavadyjimo Parodos, nuvažiavęs į Paryžių, ir kada dėl to dalyko iszpildymo reikalingi yra pinigai, tai asz pats patariu, idant u m u laiku taptu \$500 išsiųsti nės be pinigų negalima Parodos parengti. Laukti iki 30 d. Kovo, kaip kn. Žilinskas reikalauja, mes negalime, nes jei taip darytu-

mėme, tai jau bus negalimu daiktu Parodą įrengti. Ir todėl pinigai turi būti tuoju išsiųsti, ar kn. Žilinskas norės ar ne: juk mes pinigus aukavome dėl įvykdinimo Parodos, o ne dėl jos sutramdymo.

Kad kn. Žilinskas be melo neapsiena, tai parodo ir ta aplinkybė, kad „Tėvynės“ No. 3-ciam apgarsino, juog knygas esąs išsiuntęs 3 d. Vasario (nors mūsų Komiteto buvo nutarta išsiųsti tuoju po naujų metų), o po teisybei knygas išsiuntė tiktai 7 d. Vasario.

Katalogas dar po šiai dienai nėra atspausdintas dėl to, kad kn. Žilinskas korektų į laiką nepadarė. Bet už savo klaidas kuningas neranda reikalo teisintis, jis velyk kitu apkaltinti.

Ozion man ne puikybė ar garbė rūpi, kaip „Tėvynės“ nori įkalbėti savo skaitytojrms. bet teisybė ir atlikimas, darbų Parodos žmoniszkas ir greitas. Ir kad bucziau žinojęs, kad į Komitetą pateks melagiai ir kliudytojai žmoniszkos darbo, tai jau nebucziau apsiėmę buti jo sąnariu už jokius pinigus nei už jokią garbę

17, II, 1900 J. Szliupas.

Mūsų Parodos reikalai Paryžiuje eina gerai ir skaitytojai bei aukautojai tegul ant erzinimų nepaiso bet kaip iki šiolei te renka aukas tolyn, nes pagal pavirszutinius apokavimus kasztų įrengimo Parodos, kiek dabar turime pinigų, toli neužtenka. *Red.*

Pinigai Parodos Išsiusti.

Visas mus Komitetas pristoj, kad pinigai surinkti Parodos reikalams butu siųsti į Paryžių ant vardo viso Paryžiaus Komiteto, tai yra ant vardo p. p. Daumanto, Dobkevyčiaus Žitkevyčiaus ir Pautieniaus. Tuom pat ir Paryžiaus Komitetas per mus Komitetą likosi pripažintas. Nutarėme, kad

Utarnjko dieną 500 dolerių but išsiųsta jiems per telegramą.

Tokių budu Parodos Reikaluose vėl yra harmonija ir sutikimas, iš ko visi galime tik džiaugtis.

Pranezame teipgi Broliams, kad Didėsės Vietos vien įrengimas su figuromis paims be veik visus iki sziol sudėtus mus pinigus, ir reikia, kad aukos gausiai plauktu toliaus. Pavieniai ir Draugystės, kurios yra pažadeją aukauti, tegul pažadėtus pinigus kuogrei cziausia prisiunczia, nes dabartės, pradėjus jau taisyti Parodą, pinigų labiausiai reikia. Tikimės teipgi, kad guodotinos Lietuviszkos Draugystės, kurios da nėra nieko davę dėl Parodos Reikalų ant sekancio mitingo padarys įneszimus, paaiszkins draugams Parodos Reikalus, o pasitikime, kad draugai neatsisakys kiek pasikti **A b e l n i e m s l i e t u v i s z k i e m s r e i k a l a m s**, kurie mus vargingai tautai atnesz naudą ir garbę.

Kun. J. Žilinskas,
Parodos Komiteto Prezidentas.
P. Mikolainis,
J. J. Pauksztis,
Dr. J. Szliupas.

„Vienybės“ 6 num. radau tulo Skotiszko iš Skotijos straipsnelį, per kurį jisai rodija amerikiszkam Paryžiaus parodos Komitetui užklausti manęs, kur dėjau surinktas Skotijoje tam siekiui aukas. Nenorėdamas apsunkyti Komitetą rankiojimu aukų, skubinuos prisiųsti centraliszkam Kasieriui p. J. J. Paukszeziui surinktus Anglijoje kelis centus, \$3,24 ct. (Iš tų nusitraukia 2 ct. už czekio markę R.) Aukavo juos keli prakilnesni Manchesterio lietuviai, kaip p. p. Banceviczia, Eidukeviczia. Rods, žadėjau ir asz nuo savęs paaukauti arti \$5,00, bet dabar aplinkybės tą padaryti manęs neleidžia ir dėlto savo

auka priverstas esmi atszaukti. Sunkiaiėjosi su rinkimu aukų dėl parodos, mažai kas iš tenykszezių lietuvių tą reicalą suprato. Jau kur kas laugiaus pəsisekė surinkti aukų dėl kankintinių, kurias po iszrinkimo centraliszko komiteto rinkimo aukų kankintiems nusiųsiu centraliszkam kasieriui.

Apart to turiu pasakyti, kad p. Skotiszko straipsnis ne visiszkai teisingas. Teip p. Skotiszkis Glasgowe randa net 2500 lietuvių, tuom tarpu ten jų yra tik apie 150 ypatų. Rodos, kad jis visos Skotijos lietuvių skaitlių suteikia vienam Glasgow'ui. Daugelis lietuvių gyvena už 30-40 mylių nuo Glasgow'o, kaip tai Edinburgh'e, Leith'e, Stevenstone ir kitur. Ar galima juos skaityti Glasgow'o gyventojais?

Toliaus vėl sako, kad k. Varnagirį vysk. atstatė už nepildymą savo dvasiszkų pareigų. Tas teipgi yra melu, nes kun. V., dar man ten bunant, atsisakė nuo ilgespio buvimo Skotijoje. Toliaus raszo, kad kn. V. sutvėrė draugystę duonos kepimo ir ant užveizdetojaus keptuvės parkvietė lenką iš Varzavos barzdskutį Urbanaviczijų. Teisybė, minėtas barzdskutis buvo užveizdetojum keptuvės, bet nebuvo parkviestas iš Varzavos (Varzavos tas žmogus savo akyse nematė, paeina jis iš Poznaniaus,) tik iš paties Glasgow'o, kur gyvena 16 metų. Toliaus, §11 įstatymų skauba ne kad „Urbanaviczius negal but paszalintas nuo keptuvės administratoriaus laike 5 metų“, tik, kad „jis negal but administratorium ilgiaus kaip 5 metus“.

Nemisliju czia teisinti kunigo, tik negaliu užtylėti, mantant neteisingai apszmeižiant gana darbsztų tautietį. Pagaliaus, kad tik visi lietuviszki kunigai butų tokiais, kaip kn. Varnagiris.

Jonas Montvila,
Shevandoah, Pa.

IDĖJA ANT MĖSZLYNO.

(Apysaka mūsų dienų).

Aukauja broliams Lietuviams

M u s ų .

(Pabaiga.)

— reikia ir pas kitą nueiti ir pas savę kitą pasiprasztyti, ypaciai gyvenant tokiam sutikime, kaip mus visų czinovnikų ratelis. Pats mano Jonas labai mėgsta gerą draugystę — tai vieną kart pas kitus nueina paloszti kortomis, kita kart pas mus susirenka, ir teip linksmi leidžiame laiką kas dien kas vakaras. Žinoma, svečius reikia ir pavaiszinti ir da gi ne bet kuom: dalei-kime, ateina toks prokuroras arba net kartais pats gubernatorius — tai pati gali suprasti, kad pigiai neapsieisi; kitas vakaras kartais atsieina kelias deszimtis rublių, o kiek tokių vakarų?!...

Apart to da kiek iszeina ant yvairių labdarinių dalykų? Sztai, daleiskime, pernai pastate mus mieste naują, didelę labai gražią cerkvę ir visi czinovnikai szventę jos įkurtuves: pirmucziausiai, žinoma, atsilaikę dievmaldystę, o paskui visi iszvien kėlė tokį didelį balių, kad net miestas skambėjo nuo muzikos ir sutelkto choro maskolizskų dainininkų. Po baliui visi ponai padarę sumetimą ant labo naujos bažnyczios, o nuo to jug nė vienas neatsimes; mano Jonas, žinoma, kaip miravas sudzia iszmetę visą szimtinę, nės dėl szimto rublių kompramituoti savę nepridoru. Antra, pas mus nėra nė katalikizskos bažnyczios nė kunigo, tai numirus ir mus paczius nesztų į tą paczią cerkvę, popas atlaikytų miszias ir nulydėtų ant maskolizskų kapinių. Ar-gi ne vis tiek?... — Pertai da reikia ir popui mokėti algą, duoti kalėdą ir t.t.

Tai gi, matai, koki sudėjimai pinigų! Gal Dievas duos — toliaus pradės atlikti sziek tiek nuo visų reikalų?

Draugės sznekucziavo gana ilgą valandą ir atsiskyrė labai linksmi — beint teip iszrodė isz szalies žiurint.

Szapienė pergyveno tėviszkėje beveik isztisus metus ir iszvažiavo namon ateinantį pavasarį.

*

*

*

Jau devinti metai gyvena Szapai Kalmukijoje; kaip jiems ten einasi — nieko nežinia, nės per szituos paskutinius metus jokio gando nė giminės nė draugai negavo. Teip-gi nieko nežinia,

ar poni Szapienė da tebeturi tą lietuviszką kostiumą, ar jau seniai suplyszo?... Gal dabartės pats Jonas įtaisė jai kitą tokį arba da puikesnį, bet kaip tasai lietuviszkas kostiumas patinka, arba patiktų kalmukams, tai sunku žinoti? Ar jie suprastų, ar ne, juog tos placzijs rankovės yra su idėja arba dailim idėjos jų miravo sudzios — tai tik spėti galima. Jeigu sakysite, juog tarp kalmuko, Szapo idėjos ir tarp ponios sudienės placzių rankovių nėra jokio skirtumo arba labai mažas, tai, man rodos, kad ir kalmukų supratimas apie tą lietuviszką kostiumą teip-gi mažas arba visai nekoks.

Bet kur dingio tie pantapliai, da priesz szliubą dovanoti panos Lucijos Jonui Szapui, ant kurių teip skaiscziai spindėjo didelės literos „S“ (sza), kaip aiskzus ženklas lietuviystės, patrijotizmo ir augsztos idėjos Jono Szapo?

Seniai jau gal suplyszo ir puva, ar supavo kur-nors ant totoriaus mėszyno.....

Pakvietimas.

Nuo laiko mūsų tautizsko atsibudimo, mūsų tėvynaičiai isz visų spēkų darbuojasi, kad pradėtąjį darbą varyti pirmyn gyvu žodžiu ir platinimu rasztų visokio turinio ir t.t. Czionai, Suvienyose Valstijose, kur turime visatiną laisvę, daugiau yra dirvos ir pasidaravimui. Czionai mes tveriamo visokias organizacijas, darome susirinkimus ir prakalbas, szian ar ten parengiame jau ir teatralizskus perstatymus arba koncertus, įrengiame skaitinyczias, net ir seimus jau atliekame ir t.t.

Prie žymiausių veikėjų mūsų tautizskame atsibudime reikia priskaityti dainorių draugystes su dainomis ir teatralizskus perstatymus. Rods su teatralizskais perstatymais einasi gana sunkiai, daug rolių tenka atloszti ypatoms nenumananczioms scenos reikalavimų arba dar niekad nei teatre nebuvusioms. Priegtam dar truksta ir mokintojo (rezisero,) kuris galėtų tokius loszikus pamokinti, padėtu suprasti jiems savo roles ir nors kiek į jas įsigilinti. Nors mūsų teatralizski perstatymai toli yra nuo tobulumo, vienok vis-gi bandome pastatyti ant scenos komedijas ar ir dramas, kokias turime mūsų spaudoje.

Su dainavimu yra jau daug lengvesnis dalykas. Net ir czionai, Suv. Vals-

tijose, turime pakaktinai dudorių lietuviszkų, kurie galėtu mokinti dainininkų ir giesmininkų draugystes; nekartą tenka girdėti vietomis jau gerai sutaikintus bažnytinius chorus, kuriuose tankiai randasi ir visai puikus balsai. Teip-gi daugelis priguli prie yvairių muzikalizskų draugyszių, arba privatiszškai gerokai muzikos pasimokinę, su kuriais jau butu galima gauti rodą, bet czionais visiszkai truksta medegos dainavimui. Ant kiek toji stoka apsireiszkia, galima spręsti pagal tai, kad tankiai girdisi lietuvius dainuojant pritaikius lietuviszkus žodžius prie tulų amerikonzskų melodijų. Kiti-gi net teip toli nueina, kad bando pritaikinti lietuviszkus žodžius prie „Bože caria chrani“ ir teip dainuoja. Arba vėl, jeigu kur susitveria dainininkų kuopelė, matome apgarsinimus su prizadėjimu užmokėti už kiekvieną prisiųstą dainą, tinkamą dainavimui.

Rods tąją spragą szaunei užlopė velionis Dr. V. Kudirka, iszleisdamas du pluosztu lietuviszkų dainų sutaikintų keturiems balsams vyrizskiems. Vienok isz virsz minėtųjų dainų, sutaikintų vien vyrų balsams, negalima pasinaudoti maiszytiems chorams, susidedantiems isz vyrų ir moterių balsų. Kad suteikti daugiau medegos mūsų dainininkystei, yra rengiama iszleisti 60 dainų isz repertuaro „M. G. D.“ New-Yorke, kuriai su savo dainomis pasisekė užimti gana žymią vietą tarp vietinių bei aplinkinių dainininkų draugyszių ir uekartą budavo perkalbama, jog gerai butų, jeigu ir lietuviszkoji visuomenė galėtu isz tųjų dainų pasinaudoti. Galutinai tapė sutarta rupintis apie jų atspaudimą. Bet kad didziause kliutis pradzios spaudinimo buvo stoka kasztų, tapė sutarta atsiszaukti į lietuviszką visuomenę, kad pinigizskais paaukavimais pagelbetų minėtas dainas iszleisti, ypatinai, kuriems rupi lietuviszka dainininkystė, kurie atjauczia stoką apdirbtų dainų tarp mūsų. Aukautojų vardai bus padėti ant galo knygos kaip prisidėjusių prie pakėlimo lietuviszkos dainininkystės, isz ko bus matoma, kaip daug yra troksztanczių mūsų dainas pakėlti. Po atspaudimo kiekvienas, kuris bus \$1,00 (vieną dolerį) aukavęs, gaus virszminėtų dainų po vieną knygą.

Rinkaiuje telpa 30 dainų quartett maiszytam chorui (soprano, alto, tenore ir basso) ir 30 dainų vyrų chorui.

Aukas meldziame siųsti ant adreso:

Leon Eremin

519 E. 5-th str.

New York City.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ē

JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

kurie neįstengė įgyti įtekme ant augštesnių luomų¹). Užtai 1567 m. Kettleris, sukviėdinęs ritteriją į Rygą, prikalbino iš naujo išsiųsti vizitatorius ir reformatorius, kurie apžiūrėtu Kurše visas bažnyčias, sugriuvusias pataisytu ir naujas pastatydintu. 70-tyje vietų turėjo naujos bažnyčios būti statomos ir prie 8 iš tų bažnyčių turėjo būti įsteigti mokslainių ir varguolių namai, ant ko didumą kaštų davė pats hercokas, likusią gi dalį pridėjo ritterija. Prie kožnos bažnyčios turėjo būti donacija, beje žiamė su žmonymis dėl apdirbimo laukų dėl kuningo. Donacija turėjo pasilikti turtu bažnyčios ir tai, ką anoji nešė, turėjo būti alga dėl pamokslininko; o burai turėjo duoti duoklę javais bei piningais. Tarp 3 vizitatorių buvo Silamonas Henning ir naujas hercoko priedvarinis pamokslininkas Alex Einhorn'as. 1570 m. vizitatoriai išdavė rokundą iš atlikto darbo. Einhornui tapė pavestas išdirbimas dviejų įstatymų (1572 m.), vienas vadinosi bažnyčios reformacija, o kitas — bažnyčios surėdu; ant tų dviejų įstatymų rymo vėlesnis Kuršo bažnyčių sudavadyjimas²). Tuomi visu Kettleris sudrutino reformaciją Kurše. 1579 m. Steponas Batory patvirtino jau per Sigismundą Augustą suteiktą religijos valnybę, kuria Kuršas be gaišties galėjo džiaugtiesi, kuomet Vidžiamis nuo Chodkevyčiaus neretai susilaukė siaurinio savo tiesų. Prie Kettlerio Latviai susilaukė 1586 ir 1587 m. mažojo katechismo Liuterio, taip gi rankiaus giesmių, evangelijų, epistolų dėl švenčių, ir kentėjimus Viešpaties; tai vis tapė kaštais hercoko spausdinta Karaliaučiuje. Taip tai ant dvasiškos bei bažnytiškos dirvos pa-dirbėjęs, Kettleris mirė 1587 m.

Pridrikis ir Vilimas (1587—1618 m.)

Testamente Kettleris abu savo sunu, 18-metį Pridrikį ir 13-meį Vilimą paskyrė savo įpėdiniams; iki Vilimui sulaukiant 20 metų, Pridrikis turėjo vienas valdyti, su patarme dumčių, įpačiai Henningo. Pridrikis buvo tykus ir rustus, o

1) Pats Kettleris tulame bažnyčių peržvalgai išleistame rašte skundžiasi ant kuningų, kad jie tankiai numeta savo drapaną, kas kuningams nepritinka, kad maišosi į visokius svietiškus dalykus, eina medžioti, girtuokliauja, velyja visose gėrynėse ir dėjose būti pirmais ir pastarais, nepasilieka namie nei nuo vienu vaišių, bet nuklusė eina linksminti svečius, nežiurint į tai, kad prieg tam jie patys patektu ant apjuoko ir apšmeizos, per daug duoda valios muižininkams ir gentims. Taip kuningams gyvuojant, žinoma Latvių gyvenimas ėjo tuomi sunkyn ir bėdningyn, ir ar dyvas, kad Latviai vienval grimo į gilesnę dvasės tamsybę! Prietarai plaukte plaukte; burtininkų ir zavėtojų nėkados tiek nebuvo, kaip 16 tame šimtetyje, bet ir nėkados jų taip tankiai melankė; net patys vokiečiai ėjo prie jų!

2) Idant tie padavadyjimai butu pildomi, rupestingas hercokas liepė superintendentui ir bažnyčių užžiurovams, kas metą, ar nors kas du metu, aplankyti bažnyčias, perklausinėti nevokiečius, kiek jie išmokę yra, ir perkratyti kuningų ir mokytojų gyvenimą ir darbavimąsi. Kartkarčiais pats hercokas ėmė dalyvumą Latvių perklausinėjimuose ir apdovanojo tuos, kurie geriausiai buvo besimokinę.

Vilimas umas ir gaivus. Vilimas susipyko su diduomene ir su Lenkų valdzia, ir dėlto 1618 m. tapė nuo urėdo atmestas ir išbanitytas. Jis gyveno iki 1620 m. ant salos Runoe, paskui vyko į Vokietiją, vėliaus į Daniją ir mirė 1640 m. Pamariuose. Pridrikis vienas pats valdė hercokystę nuo 1618 iki 1642 m. ir savo išminčia bei mitrumu mokėjo siubuojančią galybę išgelbėti. Mirė rugpjutyje 1642 m. ir jis tapė palaidotas Jelgavos pylyje; ten pat tapė palaidoti kaulai jo brolio Vilimo, o ir Gotthardo Kettlerio.

Hercokas Jokubas (1642—82 m.)

Pridrikio įpėdiniu buvo brolėnas Jokubas, Vilimo sunus, kurs Leipzige buvo atlikęs studijas. Buvodamas Europoje, jis susipažino su vakarinės Europos pirklyba ir naujokynėmis, ir pats bandė toje linkmėje ši bei tą Kurše. Jau 1640 m. Jokubas, kaip sąregentas savo dėdės Pridrikio, nusiuntė kolionistus į Guinėją, Afrikos pakraštyje, ir ten įsteigė kolioniją prie ištakos upės Andreas. Jisai ėsas ir dabarnykštę britišką gintuvę St. Jacob palei Gambiją įsteigė. Anglijos karalius Jokubas I, kaipo krikšto dovaną, dovanojo derlingą vestindiškę salą Tabago, kur hercokas Jokubas 1654 m. nusiuntė laivą su 12 vyrų dėl užėmimo salos vardan Kuršo. Taip gi laivų kelionė į Aisiją arba Islandiją 1674 m. tapė Jokubui pavelyta per Danų karalių Kristijoną V. Bet Svedai 1658 m. paėmė salą Tabago ir naujokynę St. Andreas Afrikoje. Nors 1678 m. per Anglijos tarpininkystę Kuršas atgavo atgal Tabago, vienok, mirus Jokubui, 1682 m. Kuršiškis gubernatorius apleidė salą, kuri apipustėjo, iki pagaliaus Paryžiaus taikoje 1763 m. Tabago vėl sugrižo į Anglijos rankas. Laivų statymas, gyvenant Jokubui, gerai vyko Kurše. Kuldigos pylyje, jam liepiant, tapė numoliavota 44 ginkluodinti ir 15 beginklių laivų. Jokubas buvo užmanęs perskriosti perkasu angšą plotą žiamės pas Slok'ą, idant Kurš škę Lielupę (Aą) nuvesti į marę; per tai Jelgava butu pastojusi marės bei pirklybos miestu.

Jokubui valdant, Svedai įpuolė į Kuršą. Karolis X tarėsi, kad 1656 m. maskoliai, hercoko Jokubo prikalbinti, įsiverzė į švediškąjį Vidžiamį; už tai jis liepė feldmašolui Douglas'ui visą Kuršą užimti dėl Svedijos. 1658 m. Douglas apgulo Jelgavą ir lengvai miestą paėmė. Hercokas padavė Svedams taip gi Dobelę ir Bauskę. Lenkams į Kuršą atsibasčius, Svedai vis gi užėmė Hazenpotą ir Kuldigą. Jokubui nepripažįstant Svedų vyresnybės, 1658 m. jisai paimtas su visa šeimyna tapė nugabentas į Rygą. Per Douglas'ą Jelgavon sukviesta diduomenė dėl nusilenkimo davė nepritariantį atsakymą. Nors 1659 m. dar miestai Liepojus, Grobinė ir Ventpylė pateko į Svedų rankas, vienok Lenkų vadas Sapieha atkariavo, taip juog liko Svedų rankose tik tai Bauskė bei Jelgava. 1660 m. Olyvos taikoje Svedai turėjo atizadėti Kuršo ir paleidė suimtąjį hercoką. Jokubas rupinosi taip gi apie įsteigimą naujų miestų, k. a. Fridrichštadas ir Jakobštadas kilo jo gadynėje. Jokubas, vienas iš didžiausių Kuršo hercokų, mirė 31 d. gruodžio 1681 m., apraudotas ponų. Kuršas buvo per silpnas užsilaikyti ant augštybės, kokią pasiekė prie Jokubo valdzios, ir — jo įpėdiniai neėjo ano takais.

Hercokas Pridrikis Kazimieras [1682—98 m.]

Jokubo sunus Pridrikis buvo gerai išaugintas, mokėsi

Erlangene ir potam įstojo į karišką tarnystą. Kaipo hercokas jis apsisiaupė puikiu dvaru, atliko brangias keliones į užrubežį ir ėmė -- dėl padidinimo hercokiškų įėmimų -- užstatinėti tulus hercokiškus dvarus, už ką jo padonai karčiai skundėsi ant jo aikvaus valdymo. 1697 m. jis su iškilme vaišino Petrą Didį, kurs važiuodamas į užrubežį, apsilankė Rygoje bei Jelgavoje. 1698 m. hercokas pasimirė.

Hercokas Pridrikis Vilimas [1698—1711 m.]

Mirus tėvui, Pridrikis Vilimas liko penkerių metų senas. Už tai jis iki 1710 m. stovėjo po globa savo dėdės Ferdinando, vėliaus Kuršo hercoko. Taip smarkioje Siaurės Vainoje Kuršas turėjo nepilnametį valdoną, ir tapė dėl savo nelaimės įtrauktas į karę. Ferdinandas, kurs buvo tarnystoje karaliau-Augusto II, vadovavo apgulime Rygos, 1700 ir 1701 m., sparną Sakų kariumenės. Jelgavą ir Bauskę Svedai sudrutino po komanda generolo Loevenhaupto. Nors 1703 m. maskoliai stengėsi Svedus iš Kuršo išguiti, tačiau Svedai išbuvo Kurše iki 1705 m., kur caras Petras paėmęs Jelgavą leidė Svedams prasišalnti. Svedai Kurše razbajavo ir rubavojo, net grabus hercokų Jelgavoje atidarė dėl paglemžimo bragmenų iš ten. Svedams atsitraukus, 20,000 maskolių po vada generolo Baurerio, apsistojo Kurše, bet nė ant maisto, maskoliai atsitraukė atgal, palikini Kuršą vėl Svedams, iki 1709 m. generolas Seremetjevus, po mušio pas Peltavą, įsiveržė su vašku į Kuršą bei Vidžiamį.

Jau 1701 m. Ferdinandas pasitraukė iš Kuršo ir valdė šalį iš Gadanos; ir hercokiene išlė su sunumi Pridrikium Vilimu apleidė šalį, prasidėjus Siaurinei Karei. Pridrikis Vilimas augo Baireuthe (Bavarijoje), mokėsi Erlangene ir 1710 m. sugrįžo į Kuršą po to, kaip Kuršo vyresniejie dumčiai apskelbė jį subrendusiu ir pakvietė ant savistovaus valdymo. Ji ai apsigėdė su Petro Didžio sesers dukra, Ona Ivanovna, vėliaus cariene Maskolijos, per ką įtekmė Maskolijos ant Kuršo labai pasididino. Bet tik tai ką po svodbos iš Peterburgo grįždamas, Pridrikis Vilimas mirė Kipen'ėje (antra stotė nuo Peterburgo), sausyje 1711 m. Jo lavonas į Jelgavą parlydėtas, tapė kuningaikščių kapuose palaidotas. Jaunoji našlė gyveno tai Jelgavoje, tai dvaruose Kurše, iki 1730 m. ji užkopė ant sosto Maskolijos kaipo carienė Ona. Įtekmė Maskolijos ant Kuršo per tai nepasiliovė.

Hercokas Ferdinandas [1711—37 m.]

Dabar Ferdinandas, vienintėlis vyr škas tėvonis gimines Kettlerių, tapė 1711 m. hercoku Kuršo, nors jau 56 metų buvo suilaukęs ir dar viengungis. Su luomomis Kuršo, susipykęs, jis negrįžo į Kuršą ir iki myriui gyveno Gedanoje (mirė 1737 m.). Idant sutramdyti pairimą šalies, diduomenė prašė Lenkų karaliaus, kad atsiųstu komisiją, kuri 1717 m. Jelgavoje nutarė, kad hercokas Ferdinandas iš toľumos negalįs valdyti šalį, ir delto valdžią pavedė vyresniems Kuršo dumčiams. Dabar už tai ėmė susėdai maišytiesi į reikalus šalies. Kuomet Lenkai, nelikus tėvonio iš Kettlerio namų, reikalavo Kuršo dėl Lenkijos, Prusai ir Maskolija tai dėl politikos tai dėl kėštų hercokų Pridrikio Kazimiero ir Pridrikio Vilimo, pakėlė savo balsus prieš. 1726 m. narsus grovas Moritz iš Saksijos, augintinis Augusto II, užsigėdė hercokų Kuršo sosto, bet neziurint į Lenkų paramą, 1727 m. Maskoli-

ja jį privertė atsisakyti nuo pasipiršimų. — 1730 m. Ferdinandas apsipačiavo su princessa iš Saksų Veissenfels'o, tačiau į Kuršą negrįžo, nors tankiai kviečiamas. — Augustui II mirus 1733 m., su Maskolijos pagelba pastojo Lenkų karaliumi Augustas III, kurs iš dėkingumo privelyjo rinkti į Kuršo hercokus carienės Onos valstijos grovą bei kammerherrą Ernestą Joną Bironą. Ir vyresniejie dumčiai Kuršo ant to sutiko. Potam Bironas prisizadėjo iktuomlaikines tiesas Kuršo išlaikyti. Augustas III pavelyjo jam, sėdint Peterburge, valdyti Kuršą. Kad hercokas Ferdinandas gegužyje 1737 m. mirė, tai vyriškoji šaka namų Kettlerio pasibaigė.

Hercokas Ernestas Jonas Bironas [1737—41 m.]

Bironas gyveno Peterburge, budamas numylėtiniu bei patarėju galingos carienės; urėdą kammerherro jis padėjo šalin; jis buvo apsigėdęs su kuršininke ir turėjo du sunu, taip gi mylimu carienės. Carienė dovanojo hercokui užtatus dvarus Kurše, kurius ji buvo nupirkusi, ir Bironas iš dosnumo carienės pasinaudojo jau tai dėl atsisteisimo su našlėmis hercokų Ferdinando ir Pridrikio Kazimiero, jau tai dėl supirkimo užstatytų domėnų ir dėl įteigimo gražių pylių arti Jelgavos, o ir pačioje Jelgavoje. Senoji, ordensmeisterio Konrado v. Mandeln arba Medem 1265 m. pastatytoji, pylis Jelgavoje tapė nuplėsta ir į tą vietą pastatyta nauja daug puikesnė. Planą dėl pylies suteikė grovas Rastrelli, kurs buvo pastatęs cariskąjį žieminį palocių Peterburge. Bironas neatsizenklino teisingumu dėl savų padonų, bet dėl to pakilęsis maištas tapė nubaustas maskolių vašku. Ona mirdama 1840 m., dėl mažmetystės Ivano Antonovyčiaus, paskyrė Bironą valdonu maskoliškosios valstijos. Jam teko valdyti Maskoliją tiktai per 3 savaites, nes jo lenktynbėgis, godus feldmaršolas grovas Muennich'as, velyjant motynai jauno ciesaoriaus, padarė, kad visatinai neapkenčiamas hercokas 1740 m. tapė išbanitytas į Siberiją. Tokiu budu Kuršas liko nuo 1740—1758 m. be valdono; už tai Augustas III valdymą šalies vėl pavedė Kuršo vyresniems dumčiams. Nors nemylėdama Birono, tačiau diduomenė prašė mylistos dėl jo, nors prašymas pasiliko neišklausytas.

Tuo laiku ėmė Baltijoje platiutiesi naujagadyniška dvasė, ėmė aušti naujas rytas. Aplink 1751 m. Jelgavoje tapė įrengta valnamurininkų draugystė, prie kurios tur-but net Stenderis tulą laiką prigulėjo. Toji draugystė stojo už prablaivinimą proto, dvasės valnybę ir širdies išstobulinimą. Nors ji nebuvo be ydų, tačiau jos pastangos patraukė akis taip gi ant Latvių netikasio padėjimo.

Hercokas Karolis, princas Saksijos, [1758—63 m.]

1758 m. Maskolijai pristojant, Augusto III sunus, princas Saksijos, Karolis paėmė į leną hercokystę Kuršo. Mirus 1761 m. carienei Elizabetai, Petras III išleidė manifestą, dovandamas kaltes daugeliui išguitinių ir piktadėjų, už tai 1761 m. ir Bironas iš Sibėrijos sugrįžo į Petropylę. Kad

(Toliaus bus.)

Isz visur.

Berlyne, Vokietijai, 80,000 žmonių serga influenza (gripu).

Belgijos parlamente socialistas Demblon užteikė antauji Viart'ui nepriegulmingam. Dėlei pakilusio ermyderio turėjo net sesiją pertraukti.

Poznaniuje tapo suaresztuotas iszleistojas lenkiszko laikraszcio „Gazeta Ostrowska“ dėl norėjimo suardyti Vokietiją, kuris atspaudė užgintą lenkų tautiszka dainą „Jeszcze Polska nie zginęła“.

Popiezius paliepė Vokietijos katalikams balsuoti už padidinimą laivynės isz ko busenti nauda ir katalikystės platinimui.

Paryžiuje buvo laidotuvės nihilisto Petro Lavrosi, kur palydėtojų susirinko isz visų krasztų. Ant kapinių Mont Parnaasse susimusze su policija kuri norėjo atimti raudonus velukus.

Maskolijos valdžia apsiėmė iszvesti 1300 mylių ilgą gelžkelį nuo Kaukazo per visą Persiją iki persiszkos užtakos Ormuz, kas kasztuos 150 milijonų rublių.

Anglijai siautė baisios pusnys, kurių dėl turėjo sustoti važinėję net trukiai. Teleponų ir telegrapų dratai tapė sutraukti. Daugelis žmonių pusnyuose suszale. Londone nuo antszalo daugelis žmonių rankas bei kojas iszsinarino.

Prancuzijai ir tas pats dėjosi.

Anglija užprasze Zuerich'e, Szveicarijai, padaryti 5000 žemlapių Transvaaliaus ir Natal kolonijos. Užsidegus karai tie žemlapiai nebuvo dar pabaigti ir dabar toji spaustu vė visus tuos žemlapius atidavė burams.

Viennoje, Austrijai, tapo nusudyti 6 čekai kareiviai nuo 3 iki 13 mėnesių kalėjimo už atsiliepinimą čekiszkai „zde“, vietoje vokiszko „hier“ (czion). Čekai už tai visur musza vokiecziams langus.

Berlyne tapė suaresztuotas bankieris, kuris pavogė milijoną markių, sudėtą į jo banką pakavonei per žmones.

Prancuzijos valdžia rengiasi prie užgynimo visokių privatizkų mokyklų, esanczių po priežiura zokoninkų ir jezuitų, kuriose yra auklėjama tarp jaunuomenės dvasė prieszinga respublikai — laisvei.

Saksonijai dėlei didelį sniegų ant 18 gelžkelio linijų turėjo sustoti 370 trukių važinėję. Kitur trukiai įvažiavę į pusynus liko klaksoti.

Praėjusį nedėdienį, Vasario 17 d., sukako 300 metų nuo sudeginimo piliozopo Giordano Bruno, Romoje, kaipo atskaluno. Visokie laikraszciai dėl tos priezasties pilni apraszimų apie Bruno. Nors Bruno tapė sudegintas kaipo atskalunas, vienok ant tos pacios vietos Campo di Fiore, stovi jisai didelėje akmeninėje stovyloje ir jį garbina sziandien visas mokituas svietas.

Apgultame burų mieste Ladsmith maistas yra didei skanus, ką rodo prekės: 12 kiauszinų \$4,50; gaidukas \$2,25; dynys 55 ct.; stuopa žirnių 75 ct.; stuopa pieno \$1,00; dėzutė silkuczių (sardinkų) 40 ct.; svaras tabako \$11,00; plėczka degtinės \$1,40ct.

Maniloje maras plecziasi vis tolyn. Isz 51 apsirgusių 32 numirė. Maras labiaus vieszi tarp kinieczzių.

Hamburg—America Line

gompanijos garlaivis „Graf Waldersee iszplaukė isz Naujorko į Europą ir dėlei audros su sniegu nusikreipė nuo kelio ir kanale Swash įplaukė į dumblą kur liko klaksoti. Keleivių turėjo tik 150.

Londone isz cirko Kristol Palast isztruko du szlapiai (sloniai) ir užmuszė savo prižiūrėtoją, kuris norėjo juos suvaldyti. Vieną pasisekė tuojaus apgalėti, bet antrasis iszėjo ant gatvės ir iszgandino nemenkai praeinanczius žmones.

Stockport'e, Anglijai, vienas žmogus pardavė savo paczią kitam už 30 ct. už ką gavo 5 metus kalėjimo.

Už 1 dol. 66 laksztus literatiszko turinio davė 1899 m. Tevynes Sargas, V me tai stovįs ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas
Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama

Zinyczia

Mokas už kiekvieną No. Tuodu laikraszcziu spaudina nežinomus Vyskupo M. Valucziausko rasztus.

Broliai lietuviai!

Kurie gyvenate kituose miestuose ir esate sanariais mūsų „Lietuvos Sūnų Didvyrių“ draugystės, norėdami dasizinti apie savo stovį draugystės knygos tiksitės atsiszaukti ir paduoti savo adresus draugystės rasztininkui ant szio adreso:

A. Jokubka
Box 144
Spring Valley, Ill.

Lietuviszkas Balius!

atsiprovis užgavėnių vakare t. y. 27-tą d. Vasario 1900 m. ant MARTIN'S HALL (salės) Hazleton, Pa. — Vyrucziai ir moterėlės pribukit isz visų apielinkių ant to puikaus užsigavėjimo. Benas rėzsz kad kilnote kilnos net sėdinczius. Szirdingai užpraszo

Komitebas.

Reikalingas

yra geras siuvėjas (krianczius). Atsiszaukti reikia greitai ant szio adreso:

Jurgis G. Stepanaviczius
(Box 333) 213 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo szvogerio Vinco Užkuraiczio, paeinanczio isz valcziaus Balkunų, pavieto Kalvarijos, gub. Suvalkų, 4 metai kaip Amerikoje. Jeigu kas apie jį zinote, arba jis pats, teiks is duoti žinę ant szio adreso:

Juozas Kunceviczius
1247 Diamond Ave.
Scranton, Pa.

Pajieszkom jauno vaikino lietuvio, mokanczio kalbėt angliszkai ir lenkiszkai, ir nors kiek dirbusio drapanų krautu vėje, dėl pardavojimo drapanų ir kitų vyriszkių drabužių.

Atsiszaukite ant szio adreso:
S, Chappell
1642 N. Main Ave.
Scranton, Pa.

**„Varpas“
ir
„Ukinirkas“**

Iszleidziami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Užsiraszant tuodu laikraszcziu, pinigus reikia siųsti ant szito adreso:
Herrn D. Saunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susinesimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siunčiam pinigų greitai ir pigai.

Susiszněkam visokiose kalbose. Pinigų priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszka rodą.

Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Rupture or Umbilical Hernia. You get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue, SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

Visokias knygas,

lietuviszkas, taip dvasiszkas kaip ir moksliszkas, taipgi ir laikraszozius; kaipu tai: „Varpa“, Ukininkų ir „Tėvynės Sargai“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gauoama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszozius ant paziuros pusi uoziu dovana. Užprasiant knygas arba laikraszozius, reikia sykiu ir pinigų prisiusiti. *Jurgis a Lipinas Tiltėje - Tilsit Ostpr. Germany.*

KNYGOS.

Apraszymas tikros teisybės ir stebuklingi Dievo galybės apsireszskimai.....80c.

Apie popiezius, vyskupus ir kitus Dievo tarnus ir jų gerus darbus.....50c.

Knyga apie sutvėrimą Dangaus žemės ir kitų dangiszku svietu bei apie pabaigą svieto.....75c.

Jieszkojimas peklos.....\$2,00

Galima gauti pas:

J. DAUGMATIS, 73 Grand street. Brooklyn, N. Y

NEREKIA PININGŲ.

PRABA DOVANA! PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$9,00 nusipiekte geriau sia sluvama muziini VICTORŲ ir raiš jai kins. Geri dūdui kine ir longvo si v zine. Gvarantūjam ant 30 metu. T r me s skyri s už visoki preke \$22,00 nusipr site

musius VARGONUS VICTOR Gvarantūjame ant 30 metu. Praba dovana! 34 skyrių, visoki preke \$12,00 nusipr site gerias VICTOR PIANO. Pardūdam visokius muzikalizkus instrumentus. Kata logai dovna! VICTOR MFG. CO. Dept. X 17, 161-167 Plymouth Pl, CHICAGO, ILL.

Nesiusk pinigų.

Daug žmonių serga ant poliucijos kuri pasirodo laike miego arba pri nuszlapinimo, ir jeigu isz to nesi gydys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenozia nemi gą, galvos skaudėjimą, pilvo už kietėjimą arba netravinimą, nervisz kumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu u tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk pinigų, bet ra szyk pas manę idėdamas marke, o asz atsiųsiu tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel,
Box 443, Iron Mountain, V. Mich.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szj bei tą dasi žiuoti ir szalto alucezio Taurę iszsigerti vynu ir visokių ariekų, ar cigarėlių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką
18 N Hancock st. WILKES-BARRE

P. CH. SABAS

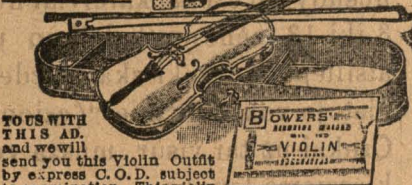
Geriausia užeiga dėl visų, o ir degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taipogi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksmiau laiką.

PARŲ U LAIVAKORTES ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siunčiu pinigų į visas dalis svieto. Norintis kad jo pinigai siunčiami į tėvynę neprapultų ir kū greiziausei nueitu, tegul kreipe si po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas
301 W. Centre street SHENANOA, PA.

ONLY \$5.00
SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight agent and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. **WHITE FOX FIRE SAFE CATALOGUE** and special liberal C. O. D. offer, **SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago,**

SEND 50 CENTS

TOUS WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Touris model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large pieces of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours. **SPECIAL PREMIUM OFFER.** With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 7 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. Editor.)

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chroniszku ir nerviszku ligų.

Gydo visokias ufe! senėjusias ligas kaip o tai: Troszku! spazmą, paralyzių, dusu li, pavandenavimą, reumatizma, skaudė jimą galvos, anu, akių, ir nosies, ligas skilvio, gerkles, kru vinės, iszėjimą žarnų, drugi, iszmėtymus ant galvos ir auros gumbą, sustojimą t, kėjimų, krauju tekė jimą, mėnesinės t kė jimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdymu, pulavimus, renas, atėvė rimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, skaudėjimą strė nių ir krutinės, plaktį, nervų skaudėjimą, uždegimą žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą sme enų, iszburkimą puselė ligas, vėži, diegį, akmens li gą, uždziuimą, nusili, nėjiu a kojų, džiova, žarnų ir nktų ligas, karztilige, niežiu, iszberimus, kirmėles, dūd-rvines ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Jeigu sergi ir nustojęs esi lities iszgyti, kreip kis tujaus pas daktarą Kallmerten'ą ant r dės Dr Kallmerten as iszgydė tukstančius žmonių, kur e ilga sirgo ir nū kitų daktarų nealėjo pasiel gebėti ir iszsigvdyti. Tie žmonės vienar garsina vardą D-ro Kallmerten'o, ir pažįstamiems jį rėdy ja. Kreipkitės pas D-rą Kallmerten'ą tai jus isz gydys.

LIGAS UZSIKRECIAMAS

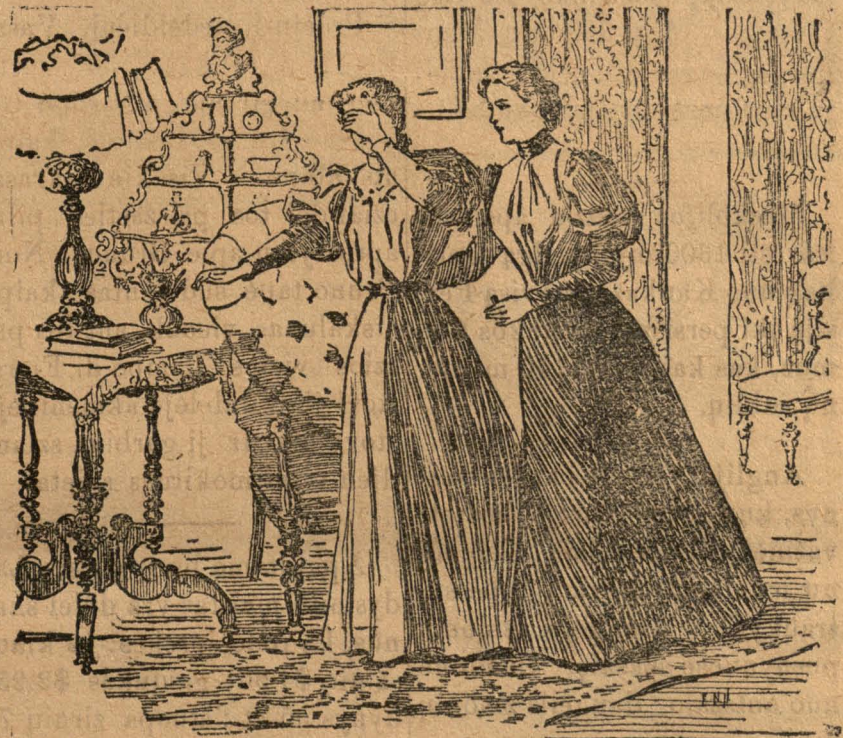
abejos lyties (ar tai nū kitų gautas arba nu gimdytojų paen anczias) godo pasekmingai ir greitai. Nerei la gė dytis, tik tai gyd. tis, nes neatbujimas atveda pik tas pasekmes ant ate tės.

NORS LIGA BUTU NEISZGYDOMA, RA SZYK pas Dr. KALLMERTEN, APRASZYK GERAI SILPNUMA, PADUK LYTI (ar vyvras ar m. terisz tē), amži, szvarumą ir temperamentą ligonio idėk į gromatą 2 centime marke, paraszyk savo pavardę ir adresą aiszklai, o gauai per laisz ką RŪDA DOVANA! ir tikrą nūm nę Daktaro ligu y a iszgydoma ar ne. Nevyklyk, bet raszyk tujaus. Adreas:

DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

ADRESAI

- CENTRALISZKU VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.
- Prezidentas — M. Bridickas
Bx 17 Lost Creek, Pa.
- Sekretorius — M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn
- Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill
- Knygius — N. Olszinskas
Bx 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?
A Ripans Tabule.

WANTED—A case of bad health that R-I-P-A-N-S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R-I-P-A-N-S on the package and accept no substitute. R-I-P-A-N-S, 10 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thousand testimonials will be mailed to any address for 8 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 19 Spruce St., New York.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidū la ezebatai, ezeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis i stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, ma-zinukių groma toms drukavoti, abrozus įdeda i puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

**ELASTIC GOODS
AT HALF PRICE.**

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for, return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$7.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$2.00; garter leggings, C to E, \$2.00; anklet, A to G, \$1.00. **COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS.** Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. **SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.**

NAUDOKITES.

ISZ PUKIAUSIOS ant svieto popieros dėl groma u ratymo su puikiausiomis kvietam, apskaity imais ir pavincziavim, parsidūla po neiszasakytai anzeantą prekę. Kas prisius 33c pacziūmams markems gaus tuziną tų puikių sių ant visos pasaulės popierų sumkonvertais; kas prisius 120c gaus 5 tuzinus. Kaszus prisiuantime mes apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedlioriams dūdama didelį pelną. Antpareikalavimo iszs nuclame i visas dalis Amerikos

Užisteliūdami pojieras ir prisiusdami ant jų pinigus visada uždėkite szitoki adresą.

W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

STEBUKLAS!

Mr. A. Wilke, 93 Trumbull St. Cleveland, Ohio.

razzo: „Severos Balsamas dėl Plauczių padarė tebuklų mano ezeimynoje. Mano augintinis sunas turėjo balsų kosulį ir po suvartojimo vienos piēczk a Severos Balsamo nuo Plauczių visizkai pasveiko.“

Geresnės gyduolės nuo kosulio perzalimoir plauczių ligų geriause

**SEVEROS
Balsamas dėl Plauczių.**
25 ir 50 Centu.

Greicziause pagelba ir t rianis iszgydymas nuo kaulų gelim, Neuralgijos, Migraos, ssa dėjimo ir supubmo, užtkrimancziat iszgydo vartojant geriausia ezeimyniszka gydole

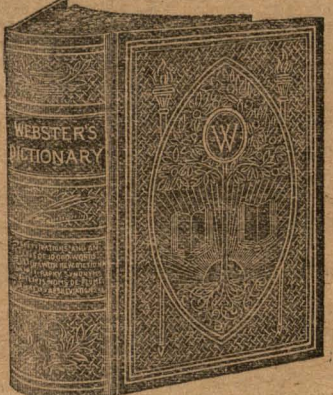
Severo's St. Gothard'o Alejū
PREKĖ 50 CENTŲ

W. F. SEVERA.
MANUFACTURER & PHARMACIST
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severo's gydulės yra gaminamos pas A Groblevskij, 111 Main str. Plymouth, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
[The Werner Company is thoroughly reliable. -Editor.]

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.
42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.
Skolina piningus.

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newdealers.

MUNN & Co., 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaukan visokius gėrymus, kaipu tai: Alų, Arielką, Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų i visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszka rodą.

Todel nepamirszkite jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuvs tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestinga, teisinga ir artistiszka iszdirbima.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu užgarbę apreikszi gudotiniems Kunigams ir gudotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszeziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriause praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

D. L. & W. E. E.

Trukiat iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:10; 8:45; 10:10; 11:31 isz ryto i Scranton, New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira, Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei i Vakarų

Ant 7:21; 9:10; ir 11:5 isz ryto i Nanticoke, Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienijant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg ir tim r., ir t. t.

Ant 2:25; 3:51; 5:40 ir 7:45 po pietų i Scranton, New York, Buff Jo, ir visų tarpinių stacijų.

Ant 2:52; ir 7:13 po pietų i Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienijant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tiktetai už pigiause prekę i visas szalis, Szianre -Pietus, Rytus ir Vakarų ir i minksztujų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

SEND 50 CENTS to us with this ad. and we will send you our celebrated LA BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is a genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handmade inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$5.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.65 less 50c, or \$3.15 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order \$2.65 cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Everything at lowest wholesale prices. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

